

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X IR KITŲ ŽALIŪKIŲ GATVĖS GYVENTOJŲ SKUNDO PRIEŠ ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĘ

2019-01-29 Nr. 4D-2018/2-294
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigoje gautas X (toliau vadinama – Pareiškėja) ir kitų Šiaulių miesto Žaliūkų gatvės gyventojų (toliau kartu vadinama – Pareiškėjai) kreipimasis dėl akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ (toliau vadinama ir – Bendrovė, bendrovė) darbuotojų bei Šiaulių miesto savivaldybės (toliau vadinama ir – Savivaldybė) administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neužtikrinant Pareiškėjų teisės į sveiką aplinką, kurioje geležinkelio triukšmas neviršytų teisės aktuose nustatytų triukšmo ribinių dydžių.

Kreipimasis pateiktas ir Lietuvos Respublikos Vyriausybei, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Savivaldybei, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos (toliau vadinama ir – NVSC arba Centras) Šiaulių departamentui (toliau vadinama – NVSC Šiaulių departamentas), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai ir kitoms institucijoms.

2. Pareiškėjai skunde, be kitų aplinkybių, nurodo:

2.1. „Žaliūkių gatvės atkarpoje ties gyvenamaisiais namais Nr. ..., ..., ... ir kt. geležinkelių transporto keliamas triukšmas / vibracijos viršija teisės aktuose nustatytus leidžiamus lygius gyvenamųjų pastatų aplinkoje“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „[...] nesant įdiegtų efektyvių triukšmo mažinimo priemonių gyvenamųjų namų pastatai (kartu su visu žalingu triukšmo / vibracijų poveikiu, tenkančiu gyventojams) yra priversti atlikti akustinio triukšmo / vibracijų sugerties funkciją [...]“

2.3. „2015-10-06 viena iš Žaliūkių g. gyventojų, konkrečiai – ... (toliau – V. Š.), NVSC Šiaulių departamentui pateikė prašymą dėl geležinkelio keliamo triukšmo ir vibracijos gyvenamojoje aplinkoje įvertinimo adresu ...“

2.4. „Matavimų rezultatai ir išvados buvo užfiksuoti 2016-05-16 NVSC Šiaulių departamento patikrinimo akte Nr. PA.6-97 (19.4.1 6.12). Vadovaujantis minėtuoju aktu buvo nustatyta, kad akustinis triukšmas ir vibracija viršijo normatyvus, būtent todėl NVSC Šiaulių departamento pareigūnai įpareigojo įmonę AB „Lietuvos geležinkeliai“: 1) per 3 mėn., t. y., iki 2016-08-16, pašalinti patikrinimo akte nustatytus pažeidimus ir 2) per nustatytą terminą (t. y., per 3 d. d., pasibaigus pažeidimų pašalinimo terminui) informuoti, kokių priemonių imtasi patikrinimo metu nustatytiems visuomenės sveikatos saugą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimams pašalinti, pateikti tai įrodančius dokumentus [...]“

2.5. „2016-05-25 raštu Nr. 2.6-662 (19.4.1 6.06) NVSC Šiaulių departamentas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalies nuostatomis (pagal kurias Savivaldybių institucijoms suteiktos teisės apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą bei taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones), informavo Šiaulių miesto

savivaldybę, prašydamas spręsti problemą dėl neigiamo pravažiuojančių traukinių sukeliama triukšmo ir vibracijos poveikio visuomenės sveikatai [...].“

2.6. „2016-08-18 pasibaigus pažeidimų pašalinimo terminui AB „Lietuvos geležinkeliai“ raštu Nr. 2-2725 pateikė NVSC Šiaulių departamentui parengtą prevencinių veiksmų planą, kuriame nurodoma, kad pagal finansines galimybes numatytos priemonės, leidžiančios mažinti triukšmą ir vibraciją, tuo pačiu buvo prašoma pratęsti nurodytą trūkumų pašalinimo terminą, kadangi plane numatytiems priemonėms įgyvendinti būtina numatyti lėšas, atlikti pasiruošimo ir kt. darbus [...].“

2.7. „2016-09-21 Šiaulių miesto savivaldybė informavo NVSC Šiaulių departamentą, kad 2016-09-07 savivaldybės ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ pasitarime buvo aptartas geležinkelio transporto triukšmo ir vibracijos prevencijos ..., Šiauliai, plane numatytų priemonių įgyvendinimas ir susitarta 2017 m. pasodinti apie 200 medelių geležinkelio apsaugos zonoje [...].“

2.8. „2017-06-12 Žaliūkių g. gyventoja V. Š. siekdama gauti informaciją apie tai, kas buvo padaryta pašalinant nustatytus aukščiau nurodytus Lietuvos higienos normų pažeidimus, kreipėsi į visas 3 institucijas, t. y., AB „Lietuvos geležinkeliai“, Šiaulių miesto savivaldybę bei NVSC Šiaulių departamentą [...].“

2.9. „2017-07-04 Šiaulių miesto savivaldybės raštu Nr. 19-824 (6.30) V. Š. informuota, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ nesikreipė į savivaldybę dėl triukšmo mažinimo priemonių atkarpoje prie ... darbų projekto patvirtinimo ir derinimo, nebuvo parengtas joks projekto planas, schema ar brėžinys, kuriame būtų nurodyta, kuriose vietose bus vykdomi triukšmo mažinimo darbai. Taip pat nurodyta, kad savivaldybė 2017-06-30 pati kreipėsi į AB „Lietuvos geležinkeliai“ dėl prašymo sudaryti triukšmo mažinimo darbų projektą ties ... [...].“

2.10. „[...] 2017 m. žadėtų pasodinti apie 200 medelių geležinkelio apsaugos zonoje šalia ... namo nėra su žiburiu nerasi.“

2.11. „[...] nėra aišku, kaip institucija turi derinti triukšmo mažinimo planus [...]. Institucijoms nenustačius konkretaus ribinio trūkumų pašalinimo pratęsimo termino, t. y. datos iki kada turi būti įgyvendintos visos planuojamos triukšmo mažinimo priemonės, triukšmo valdytojais įgyja galimybę piktnaudžiauti, apeiti TVĮ 2 straipsnyje numatytus tikslus, kaip ir išvengti atsakomybės pagal TVĮ 22 straipsnio 7 punktą. [...] nesant aiškaus reglamentavimo – nėra aišku, nei kaip turėtų būti derinamas trūkumų pašalinimo termino pratęsimas, ar jis apskritai buvo pratęstas. Kaip ir nėra aiški institucija, kuri turėjo įvertinti, ar buvo imtasi realių veiksmų problemai spręsti, ar pateikti planai pagrįsti ir yra pagrindas pratęsti terminą, ar pateikti ir yra tinkamai pagrįsti veiktis ir / ar planus įrodantys dokumentai, ir pan., kadangi manome, kad jokie AB „Lietuvos geležinkeliai“ dokumentai pateikti nebuvo (išskyrus deklaratyvų planą [...]).“

3. Pareiškėjai kartu su skundu Seimo kontrolierių įstaigai taip pat pateikė:

3.1. **NVSC Šiaulių departamento 2016 m. gegužės 25 d. raštą Nr. 2.6-662 (19.4.1 6.06)** Savivaldybės administracijai, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodoma:

3.1.1. „Informuojame, kad NVSC Šiaulių departamentas nuo 2016 m. balandžio 5 d. iki 2016 m. gegužės 6 d. atliko operatyviają valstybinę visuomenės sveikatos saugos kontrolę (toliau – Kontrolė), adresu ..., Šiauliai, [...].“;

3.1.2. „AB „Lietuvos geležinkeliai“ patikrinimo aktu įpareigoti pašalinti nustatytus Lietuvos higienos normos HN 33:2011 7 punkto ir Lietuvos higienos normos HN 50:2003 19 punkto pažeidimus“;

3.1.3. „Vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalies nuostatomis, savivaldybių institucijoms suteiktos teisės apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą bei taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones. Todėl, siekiant užtikrinti gyventojų ir aplinkos apsaugą nuo žalingo triukšmo poveikio, įskaitant gyventojų apsaugą nuo triukšmo sukeliama dirginimo ir miego trikdymo, prašome, vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo nuostatomis, spręsti problemą dėl neigiamo pravažiuojančių traukinių sukeliama triukšmo ir poveikio visuomenės sveikatai“;

3.2. **NVSC Šiaulių departamento 2016 m. rugpjūčio 22 d.** raštą Nr. 2.6-1547 (19.4.1 6.12) Savivaldybės administracijos Aplinkos skyriui, kuriame, be kitų aplinkybių nurodoma: „Atsižvelgiant į AB „Lietuvos geležinkeliai“ pateiktą „Geležinkelio transporto triukšmo ir vibracijos prevencijos ..., Šiauliai, ribose planą“, kuriame 4 punkte numatyta „Kartu su Šiaulių miesto savivaldybe apsvarstyti galimybę apželdinti naujais želdiniais (eglaitėmis) 100 m juosta už geležinkelio apsaugos zonos ribų (šalia gyvenamojo namo), prašome raštu informuoti NVSC Šiaulių departamentą apie Šiaulių miesto savivaldybės numatomas taikyti prevencines priemones, planus, siekiant užtikrinti gyventojų ir aplinkos apsaugą nuo žalingo triukšmo poveikio, įskaitant gyventojų apsaugą nuo triukšmo sukeliama dirginimo ir miego trikdymo“;

3.3. **Savivaldybės administracijos 2016 m. rugsėjo 21 d.** raštą Nr. 1.6-2373 NVSC Šiaulių departamentui, kuriame nurodyta, kad „Šiaulių miesto savivaldybė susipažino su [...] Geležinkelio transporto triukšmo ir vibracijos prevencijos ..., Šiauliai, ribose, planu. 2016 m. rugsėjo 7 d. Šiaulių miesto savivaldybės ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ pasitarime buvo aptartas šiame plane numatytų priemonių įgyvendinimas. Susitarta 2017 metais pasodinti apie 200 medelių geležinkelio apsaugos zonoje“;

3.4. **Pareiškėjos 2017 m. birželio 12 d.** kreipimasi į Savivaldybę, kuriame prašoma: „atsakyti raštu, kaip buvo sprendžiama Nacionalinio visuomenės sveikatos centro prie Sveikatos apsaugos ministerijos Šiaulių departamento nurodyta problema ir kas buvo padaryta pašalinant nustatytus [...] Lietuvos higienos normų pažeidimus“;

3.5. **Savivaldybės administracijos 2017 m. liepos 4 d.** raštą Nr. 19-824-(6.30), kuriame nurodyta: „Informuojame, kad Šiaulių miesto savivaldybė 2017 m. birželio 30 d. kreipėsi į AB „Lietuvos geležinkeliai“ dėl prašymo sudaryti triukšmo mažinimo darbų projektą ties ...“

4. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolieriui buvo pateikti šie skundo papildymo dokumentai:

4.1. **Pareiškėjos 2018 m. balandžio 16 d.** kreipimasis į Vyriausybę, Sveikatos apsaugos ministeriją, Susisiekimo ministeriją ir Savivaldybės administraciją, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodoma:

4.1.1. „[...] SAM nuomone, geležinkelių transporto veikla neatitinka TVĮ 22 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytų požymių ir todėl jai neva nėra taikytinos 22 straipsnio 8 dalies nuostatos dėl triukšmo mažinimo planų suderinimo su triukšmo kontrolės institucijomis. Be to, SAM nuomone, nagrinėjama atveju negalėtų būti taikomi ir TVĮ 14 straipsnio 4 dalyje nurodyti reikalavimai triukšmo šaltinių valdytojams, vykdančioms ūkinę veiklą savivaldybės tarybos patvirtintose triukšmo prevencijos zonose, derinti triukšmo prevencijos veiksmų planus su savivaldybės vykdomąja institucija ir pan. Jei teisingai suprantame, tokia SAM nuomonė suponuoja tai, kad geležinkelių transportui kai kurios TVĮ nuostatos išvis neturėtų būti ir nėra taikomos“;

4.1.2. „Primename, kad TVĮ 13 straipsnio 3 dalies 1 punkte yra nustatyta prievolė savivaldybei reikalauti, kad: „*triukšmo šaltinių valdytojai tikslintų ir keistų triukšmo prevencijos veiksmų planus ir juos įgyvendintų, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką*“. Be to, vadovaujantis TVĮ 13 straipsnio 1 dalies 4 punktu, išeitu, kad bet koks triukšmo prevencijos plano patikslinimas aglomeracijose turėtų būti patvirtintas savivaldybės tarybos“;

4.1.3. „Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta aukščiau, Šiaulių miesto savivaldybės prašome paaiškinti, kodėl nėra viešai paskelbtas „2014–2018 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano“ atnaujinimas, ar šis atnaujinimas buvo patvirtintas miesto tarybos posėdyje, [...].“ Tuo atveju, jei planas iš tiesų nebuvo derinamas miesto tarybos posėdyje, prašome paaiškinti, kuo yra pagrįstas želdinių [...] įsigijimo poreikis, kaip buvo įvertintas želdinių, kaip triukšmą mažinančios priemonės, efektyvumas ir kaip buvo įsitikinta, kad lėšos skirtos medeliams įsigyti yra panaudotos racionaliai“;

4.1.4. „Norime atsakingai pareikšti, kad didžiausią triukšmo poveikį patiriančioje geležinkelio ruožo atkarpoje šalia ... pastato (kurio aplinkoje, primename, buvo atlikti akustiniai triukšmo matavimai) ir ..., ... pastatų, **jokios triukšmą mažinančios priemonės nėra ir nebuvo įgyvendintos** [...]. Neneigiame, kad kelios dešimtys lapuočių želdinių buvo pasodintos geležinkelio atkarpoje tarp ... ir ... pastatų, t. y., daugiau kaip už 100 metrų nuo ... pastato, t. y., tos vietos, kurioje buvo atlikti akustiniai triukšmo tyrimai [...]“;

4.2. **Susisiekimo ministerijos 2018 m. gegužės 23 d.** raštas Nr. 2-8478 (parengtą atsakant į Pareiškėjos 2018 m. balandžio 16 d. kreipimąsi), kuriame, be kita ko, nurodyta:

4.2.1. „Pažymime, kad, remiantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 9 straipsnio 1 ir 2 punktais, Susisiekimo ministerija atlieka ne aglomeracijose esančių pagrindinių geležinkelio kelių ruožų triukšmo valdymą, sudaro ir tvarko ne aglomeracijose esančių pagrindinių geležinkelio kelių ruožų strateginius triukšmo žemėlapius ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka įgyvendina ne aglomeracijose esančių pagrindinių geležinkelio kelių ruožų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones. Todėl Susisiekimo ministerija 2018 m. balandžio 3 d. rašte Nr. 2-1859 „Dėl geležinkelių transporto keliamo triukšmo ir vibracijos Šiaulių miesto Žaliūkių gatvėje“ [...] pateikė bendrą informaciją dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ sprendžiamų geležinkelio transporto triukšmo problemų visoje Lietuvoje, nedetalizuodama šios problemos Šiaulių miesto Žaliūkių gatvėje, kurioje už šios problemos sprendimą atsakinga Šiaulių miesto savivaldybė“;

4.2.2. „Siekiant įvardinti konkrečias institucijas, kurios prisidėtų įgyvendinant priemones dėl triukšmo mažinimo Šiaulių miesto Žaliūkių gatvėje bei konkretų jų indėlį sprendžiant šią problemą, Susisiekimo ministerija 2018 m. gegužės 17 d. Šiaulių miesto savivaldybėje suorganizavo pasitarimą“;

4.2.3. „Pasitarimo metu Susisiekimo ministerija, be kita ko, pristatė 3 galimus triukšmo problemos Šiaulių miesto Žaliūkių gatvėje sprendimo būdus (triukšmo mažinimo alternatyvas): triukšmo sienelių įrengimą, neaukšto pylimo įrengimą ant viršaus užsodinant eglių sodinukų gyvatvorę, pylimo įrengimą. Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktorius pažadėjo, kad savivaldybė prisidės prie parinktos triukšmo mažinimo priemonės įgyvendinimo finansškai, skiriant iki 50 procentų priemonės įgyvendinimui reikalingos sumos. Šio pasitarimo metu nutarta, kad Šiaulių miesto savivaldybė, AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir, esant reikalui, Susisiekimo ministerija toliau bendradarbiaus darbo tvarka derinant priemonių geležinkelių transporto keliamam triukšmui Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės aplinkoje mažinti parinkimo, įgyvendinimo ir finansavimo klausimą.[...]“;

4.3. **Pareiškėjos 2018 m. rugpjūčio 28 d.** kreipimasis į Savivaldybės administracijos direktorių, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodoma:

4.3.1. „2018 m. gegužės 17 d. Šiaulių miesto savivaldybėje [...] įvyko Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos [...] organizuotas pasitarimas dėl geležinkelių transporto keliamų vibracijų ir triukšmo Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės aplinkoje [...]“;

4.3.2. „Atsižvelgus į Pasitarimo metu priimtus sprendimus bei į tai, kad nuo pasitarimo praėjo jau daugiau kaip 3 mėn., prašome Savivaldybę pateikti informaciją apie tai, **kokių priemonių buvo imtasi minėtajai traukinių triukšmo prevencijos problemai spręsti, pateikiant konkrečių priemonių sąrašą, nurodant įvykių datas bei priemones / -ių rezultatą / -us ir pan.** Bet kokių atveju, net jei ir nebuvo imtasi jokių priemonių, prašome pateikti konkretų veiksmų planą su įgyvendinimo terminais bei pagrįsti neveikimo (jei toks buvo) priežastis.“

5. Pareiškėjai Seimo kontrolieriaus, be kita ko, prašo: „nustatyti, ar triukšmą turinčiose valdyti institucijose nėra piktnaudžiavimo, biurokratizmo apraiškų, žmogaus teisių ir laisvių pažeidimų.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

6. Skundo tyrimo metu Seimo kontrolierių įstaigai paaiškinimus ir dokumentus, susijusius su Pareiškėjų nurodytomis aplinkybėmis, be kita ko, pateikė Susisiekimo ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, NVSC Šiaulių departamentas ir Savivaldybės administracija.

7. **Susisiekimo ministerija 2018 m. balandžio 3 d.** raštu Nr. 2-1859 (parengtu atsakant į Pareiškėjų 2018 m. kovo 5 d. kreipimąsi), be kitos, pateikė toliau nurodytą informaciją:

7.1. „Informuojame, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ [...], atsižvelgdama į Šiaulių gyventojų prašymus dėl geležinkelių transporto keliamo triukšmo ir vibracijos, 2015–2016 metais Šiaulių miesto savivaldybei pateikė Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose planą. 2016 metais bendrovė pagal atliktus triukšmo matavimus ..., parengė prevencinių priemonių planą triukšmui mažinti, kuris buvo suderintas su Šiaulių miesto savivaldybe. Viena iš efektyviausių prevencinių priemonių yra želdinimas, todėl 2017 metais Šiaulių miesto savivaldybė nupirko želdinius, o bendrovės darbuotojai šalia Žaliūkių g. rudenį juos pasodino.“

7.2. „Pažymime, kad, [...] projekto „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas. II etapas“ įgyvendinimui gavus finansavimą, planuojama papildomai įrengti ne mažiau kaip tris triukšmą mažinančias priemones Klaipėdoje ir Šiauliuose. Bendrovė taip pat planuoja įgyvendinti geležinkelių pagrindinių transporto koridorių elektrifikavimo projektus, kuriuose bus numatytos aplinkosauginės priemonės triukšmo mažinimui.“

7.3. „Bendrovė, įvertinusi naujus paruoštus Šiaulių miesto strateginius triukšmo žemėlapius ir įvertindama finansines galimybes, ketina bendradarbiauti su Šiaulių miesto savivaldybe ir siūlyti triukšmo stebėsenos ir mažinimo priemones vietose, kuriose tokias priemones būtų tikslinga taikyti. Triukšmo Šiaulių miesto Žaliūkių gatvėje likvidavimo problema gali būti išspręsta bendromis institucijų pastangomis.“

8. **Sveikatos apsaugos ministerija 2018 m. kovo 29 d.** raštu Nr. (1.1.36-411) 4-1151, parengtu išnagrinėjus Pareiškėjos 2018 m. kovo 5 d. kreipimąsi, be kitos, pateikė šią informaciją:

8.1. „Dėl Prašyme nurodytų galimų triukšmo valdymo srities reglamentavimo trūkumų (dėl Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 22 straipsnio 8 dalies nuostatų taikymo), Ministerijos nuomone, nagrinėjamu atveju skundžiama ūkinė veikla neatitinka Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 22 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytų požymių ir todėl jai netaikytinos pastarojo straipsnio 8 dalies nuostatos dėl triukšmo mažinimo planų suderinimo su triukšmo kontrolės institucijomis.“

8.2. „Ministerijos nuomone, nagrinėjamu atveju negalėtų būti taikytinos ir Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo nuostatos dėl šio įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nurodytų triukšmo šaltinių valdytojų, veikiančių ar vykdančių ūkinę veiklą savivaldybės tarybos patvirtintose triukšmo prevencijos zonose, triukšmo prevencijos veiksmų planų derinimo su savivaldybės vykdomąja institucija. Pagal Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 2 straipsnio 22 dalies nuostatas, triukšmo prevencijos zona – gyvenamosios (-ųjų) vietovės (-ių) teritorija, kurioje triukšmas viršija ribinius dydžius ir kurioje būtina įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones. Nagrinėjamu atveju skundžiamas triukšmo šaltinis (geležinkelio kelias ir geležinkelio infrastruktūra) negali būti triukšmo prevencijos zonoje, nes yra teritorijoje, kurioje triukšmo ribiniai dydžiai netaikomi (tik skundžiamo triukšmo šaltinio triukšmas sklinda galimoje triukšmo prevencijos zonoje).“

8.3. „Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatyme nenustatyti šio įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nurodytų triukšmo prevencijos veiksmų planų suderinimo su savivaldybės vykdomąja institucija terminai ir 22 straipsnio 8 dalyje nurodytų triukšmo mažinimo planų suderinimo su triukšmo kontrolės institucijomis terminai bei šiuose planuose nustatomų

triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo terminai, Ministerijos nuomone, pirmiau nurodytus terminus savivaldybių vykdomosios institucijos ar triukšmo kontrolės institucijos turėtų nustatyti pagal tai, koks laikotarpis, atsižvelgiant į objektyvias aplinkybes, yra reikalingas triukšmo prevencijos ar triukšmo mažinimo planui parengti ir jame nustatomoms triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonėms įgyvendinti. Teikiamų derinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių efektyvumą triukšmo šaltinių valdytojai turėtų pagrįsti triukšmo skaičiavimais ir (arba) matavimais.“

9. Sveikatos apsaugos ministerija 2018 m. gegužės 21 d. raštu Nr. (1.1.36-411) 4-1829 (parengtu atsakant į Pareiškėjos 2018 m. balandžio 27 d. kreipimąsi), be kitos, pateikė toliau nurodytą informaciją:

9.1. „Tai, kad Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatyme nėra nuostatų, įpareigojančių transporto triukšmo šaltinių valdytojus teikti geležinkelių transporto triukšmo prevencijos ar mažinimo veiksmų planų derinti savivaldybių institucijoms ar Centrai [Nacionaliniam visuomenės sveikatos centrui prie Sveikatos apsaugos ministerijos], nepaneigia kitų Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo nuostatų, pavyzdžiui, įstatymo 14 straipsnio 3 dalies nuostatų, pagal kurias triukšmo šaltinių valdytojai privalo laikytis nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojamų įrenginių, inžinerinių statinių ir sistemų, vykdomos ūkinės veiklos ir jos lemiamo triukšmo lygis neviršytų vietovei, kurioje naudojami triukšmo šaltiniai, nustatytų triukšmo ribinių dydžių. Pareiga laikytis triukšmo ribinių dydžių reikalavimų taikytina ir geležinkelių transporto triukšmo šaltinių valdytojams.“

9.2. „Pagal Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 27 straipsnio 2 dalies nuostatas, siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, savivaldybių institucijos kartu su Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija turi teisę laikinai apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą, taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones, suderinusias su Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, nustatytoje teritorijoje apriboti arba uždrausti transporto priemonių eismą.“

9.3. „Atsakydami į Prašymo antrą pastabą dėl Ministerijos Rašto turinio papildomai paaiškiname, kad Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 14 straipsnio 4 dalyje nurodyti triukšmo prevencijos veiksmų planai rengiami, kai triukšmo šaltinių valdytojai veikia ar vykdo ūkinę veiklą savivaldybės tarybos patvirtintose triukšmo prevencijos zonose. Pagal Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 2 straipsnio 22 dalies nuostatas, triukšmo prevencijos zona – gyvenamosios (-ųjų) vietovės (-ių) teritorija, kurioje triukšmas viršija ribinius dydžius ir kurioje būtina įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones. [...]“

9.4. „Taigi geležinkelio keliai ir kita geležinkelio infrastruktūra iš esmės negali būti įrengti žemės sklypuose, kuriuose taikomi triukšmo ribinių dydžių gyvenamojoje aplinkoje reikalavimai. Geležinkelio keliai ir kita geležinkelio infrastruktūra negali būti žemės sklypuose (ar jų dalyse), kurie galėtų būti laikomi triukšmo prevencijos zonomis, kai tuose sklypuose (ar jų dalyse) būtų viršijami triukšmo ribiniai dydžiai.“

10. NVSC Šiaulių departamentas 2018 m. kovo 30 d. raštu Nr. (6-12 4.80 E) 2-13355 (parengtu atsakant į Pareiškėjų 2018 m. kovo 5 d. kreipimąsi), be kitos, pateikė toliau nurodytą informaciją:

10.1. „NVSC Šiaulių departamentas 2015 m. spalio 6 d. gavo pilietės [...], gyvenančios ..., Šiauliai, prašymą [...], kuriame prašoma „[...] įvertinti riziką žmonių sveikatai aplinkos veiksnių: triukšmo, vibracijos“.

10.2. „Operatyviosios kontrolės metu nustatyta, kad 2016-04-11/12 ir 2016-05-05/06 nakties metu pravažiuojančių traukinių sąstatų sukeltas ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamojo namo aplinkoje 1,5 m atstumu nuo pastato sienos (į geležinkelio pusę) siekė 59,3 dB [...] (reglamentuojamas Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 didžiausias leidžiamas

ekvivalentinis garso slėgio lygis gyvenamųjų pastatų aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo nakties metu nuo 22–6 val., yra iki 55 dB). Nustatytas maksimalus garso slėgio lygis gyvenamojo namo aplinkoje 1,5 m atstumu nuo pastato sienos (į geležinkelio pusę) siekė 83,0 dB [...] (reglamentuojamas Lietuvos higienos normoje HN 33:2011 didžiausias leidžiamas maksimalus garso slėgio lygis gyvenamųjų pastatų aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo nakties metu nuo 22–6 val., yra iki 60 dB). Didžiausias leidžiamas maksimalus garso slėgio lygis Pareiškėjos gyvenamojo pastato aplinkoje, veikiamoje transporto sukeliama triukšmo nakties metu nuo 22–6 val., viršijo Lietuvos higienos normos HN 33:2011 7 punkto reikalavimus[...].“

10.3. „Siekiant užtikrinti gyventojų ir aplinkos apsaugą nuo žalingo triukšmo poveikio, NVSC Šiaulių departamentas 2016 m. gegužės 25 d. raštu [...] informavo Šiaulių miesto savivaldybės administraciją apie gautą Pareiškėjos skundą ir, vadovaujantis Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo [...] 27 straipsnio 2 dalies nuostatomis, suteikiančiomis savivaldybių institucijoms teises apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą bei taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones, prašė spręsti problemą dėl neigiamo pravažiuojančių traukinių triukšmo ir vibracijos poveikio visuomenės sveikatai.“

10.4. „AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2016 m. rugpjūčio 01 d. raštu [...] informavo Centrą apie numatomas taikyti prevencijos priemones siekiant mažinti neigiamą poveikį gyventojų sveikatai. Pateiktame priede „Geležinkelio transporto triukšmo ir vibracijos prevencijos ..., Šiauliai, ribose planas“, 4 dalyje, numatyta 2017–2018 metais kartu su Šiaulių miesto savivaldybe apsvarstyti galimybę apželdinti naujais želdiniais 100 m juostą už geležinkelio apsaugos zonos ribų (šalia gyvenamojo namo).“

10.5. „Šiaulių miesto savivaldybės administracija 2016 m. rugsėjo 21 d. [...] informavo NVSC Šiaulių departamentą, kad 2016 m. rugsėjo 7 d. Šiaulių miesto savivaldybės ir AB „Lietuvos geležinkeliai“ pasitarime numatė 2017 metais pasodinti 200 medelių geležinkelio apsaugos zonoje.“

11. Savivaldybės administracija 2018 m. balandžio 27 d. raštu Nr. SG-375-(6.1K), parengtu atsakant į Pareiškėjų 2018 m. kovo 5 d. kreipimąsi), be kitos, pateikė šią informaciją:

11.1. „Informuojame, kad, vadovaujantis Lietuvos Respublikos 2004 m. spalio 26 d. triukšmo valdymo įstatymo Nr. K-2499 13 straipsniu, Šiaulių miesto savivaldybė pagal kompetenciją įgyvendina visas jai Triukšmo valdymo įstatyme nustatytas funkcijas [...].“

11.2. „[...] Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 9 d. sprendimu Nr. T-405 patvirtintas atnaujintas Šiaulių miesto aglomeracijos strateginis triukšmo žemėlapis (kelių transporto, geležinkelio, oro uosto ir pramoninės veiklos). [...]“

11.3. „Šiaulių miesto savivaldybės administracijai pareikalavus, AB „Lietuvos geležinkeliai“ nuo 2014 m. teikė derinti Šiaulių miesto savivaldybės administracijai Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų planus Šiaulių miesto ribose (toliau – Planas) bei įgyvendinimo ataskaitas.“

11.4. „Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos 2014 m. sausio 15 d. raštu Nr. 8-44(1.20) „Dėl geležinkelių transporto triukšmo Šiaulių mieste“ pateikė informaciją, kad parengė traukinių garsinio signalo naudojimo rekomendacijas, o AB „Lietuvos geležinkeliai“, atsižvelgdami į Valstybinės geležinkelio inspekcijos rekomendacijas, parengė traukinių garsinio signalo naudojimo tvarką.“

11.5. „Šiaulių miesto savivaldybės administracija kreipėsi 2014 m. kovo 6 d. raštu Nr. S-681-11 „Dėl triukšmo problemų“ į Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją ir į AB „Lietuvos geležinkeliai“, kad informuotų, kada numatyta techninių projektų geležinkelio ruožuose Šiauliai–Joniškis-Lietuvos ir Latvijos valstybės siena ir Šilėnai–Šiauliai sprendinių, skirtų triukšmui mažinti, įgyvendinimo pradžia ir pabaiga, bei informuotų apie numatytas įgyvendinti triukšmo mažinimo priemones centrinėje Šiaulių miesto teritorijoje.“

11.6. „Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, [...] pateikė atsakymą, kad „Minėti projektai yra įtraukti į 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis finansuojamų

projektų rezervinį sąrašą ir bus įgyvendinti, jeigu bus sutaupyta lėšų įgyvendinant pagrindinius projektus [...].“

11.7. „AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2014 m. gruodžio 23 d. raštu Nr. 2-5329 „Dėl triukšmo prevencijos plano“ pateikė triukšmo prevencijos planą. Darbo grupė aptarė gautą Planą [...] ir pateikė pastabas 2015 m. kovo 9 d. raštu [...].“

11.8. „AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2015 m. balandžio 13 d. raštu [...] pateikė patikslintą Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose planą. Darbo grupė aptarė Planą [...] ir pateikė pastabas bei pasiūlymus 2015 m. birželio 4 d. raštu [...].“

11.9. „2015 m. birželio 4 d. rašte nurodėme, kad „sutinkame dėl bendradarbiavimo sodinant želdinius, t. y., Savivaldybė galėtų parengti reikiamus želdinių sodinimo savivaldybės ar valstybinėje žemėje dokumentus, o AB „Lietuvos geležinkeliai“ želdinius pasodinti, todėl siūlome šią priemonę į planą įtraukti.“ Taip pat buvo siūloma atvykti į Šiaulių miesto savivaldybės administraciją aptarti geležinkelio triukšmo mažinimo galimybes. Tačiau 2015 m. liepos 3 d. raštu [...] AB „Lietuvos geležinkeliai“ nepritarė dėl pasiūlymo bendradarbiauti organizuojant želdinių sodinimą apsaugai nuo geležinkelio transporto keliamo triukšmo [...].“

11.10. „2017 m. liepos 4 d. raštu [...] kreipėmės į AB „Lietuvos geležinkeliai“, kad kuo skubiau pateiktų 2016 m. priemonių įgyvendinimo ataskaitą ir tolimesnį priemonių įgyvendinimo planą. Taip pat prašėme, kad įtrauktų į triukšmo mažinimo priemonių planą Šiaulių miesto ribose atkarpą, ribojančią Žaliūkių gatvę. AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2017 m. liepos 13 d. raštu [...] pateikė 2016 m. įgyvendinimo ataskaitą ir pakoreguotą Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose planą [...]. Plano 5 (penktame) punkte nurodyta priemonė „Kartu su Šiaulių miesto savivaldybe apsvaistyti galimybę apželdinti naujais želdiniais (eglaitėmis) 100 m juostą už geležinkelio apsaugos zonos ribų (šalia gyvenamojo namo)“ **buvo įgyvendinta**. Šiaulių miesto savivaldybė įsigijo 50 šermukšnių medelių, o AB „Lietuvos geležinkeliai“ šiuos medelius pasodino geležinkelio apsaugos zonoje prie gyvenamojo namo ... “

11.11. „2018 m. sausio 22 d. raštu Nr. S-252 „Dėl triukšmo slopinimo sienelių įrengimo Šiaulių mieste“ kreipėmės į AB „Lietuvos geležinkeliai“, kad pateiktų informaciją, kada planuoja Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje įrengti triukšmo slopinimo sieneles, ar numatyti triukšmo mažinimo projektai. Į šį raštą AB „Lietuvos geležinkeliai“ 2018 m. sausio 31 d. raštu [...] pateikė atsakymą, kad „[...] papildomos triukšmo prevencijos priemonės (pavyzdžiui, triukšmo slopinimo sienelės) gali būti diegiamos tik įgyvendinant geležinkelių infrastruktūros modernizavimo (rekonstrukcijos) projektus.“

11.12. „Išnagrinėję ankstesnius dokumentus, susirašinėjimus su kitomis institucijomis, informuojame, kad, vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 13 straipsnio nuostatomis, manome, kad Šiaulių miesto savivaldybė pagal kompetenciją įgyvendina jai pavestas funkcijas ir išnaudojo visas teisėtas galimybes padėti gyventojams, tačiau neturi galimybių labiau įtakoti AB „Lietuvos geležinkeliai“ veiksmų, mažinant geležinkelio transporto keliamą triukšmo lygį.“

12. Savivaldybės administracija 2018 m. gegužės 28 d. raštu (parengtu atsakant į Pareiškėjos 2018 m. balandžio 16 d. kreipimąsi), be kitos, pateikė šią informaciją:

12.1. „[...] informuojame, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ Plane [Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų plane Šiaulių miesto ribose] nurodyta priemonė „Kartu su Šiaulių miesto savivaldybe apsvaistyti galimybę apželdinti naujais želdiniais (eglaitėmis) 100 m juostą už geležinkelio apsaugos zonos ribų (šalia gyvenamojo namo)“ **įgyvendinta**. Šiaulių miesto savivaldybė įsigijo 50 šermukšnių medelių, o AB „Lietuvos geležinkeliai“ šiuos medelius pasodino geležinkelio apsaugos zonoje prie gyvenamųjų namų Žaliūkių gatvėje. Medelių sodinimo vietas rinko AB „Lietuvos geležinkeliai“, atsižvelgdami, kad netrukdytų geležinkelio transporto eismui. Todėl šalia gyvenamųjų namų, ..., ..., ..., želdiniai nepasodinti, nes šie namai pastatyti arti geležinkelio bėgių, o želdiniams pasodinti reikalinga plati žemės juosta.“

12.2. „Metodinių dokumentų, parengtų geležinkelių transporto eismo triukšmo mažinimui bei prevencijai, Lietuvoje nėra. Tačiau, vadovaujantis Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus 2010 m. balandžio 1 d. įsakymu Nr. V-88, patvirtintas dokumentas „Aplinkosauginių priemonių projektavimo, įdiegimo ir priežiūros rekomendacijos. Kelių eismo triukšmo mažinimas APR-T 10“, kuriame išdėstyti triukšmo mažinimo būdai ir priemonės, taikomos planuojant, projektuojant, tiesiant, rekonstruojant, taisant ir prižiūrint valstybinės reikšmės automobilių kelius. Šiame dokumente nurodyta, kad želdiniai yra triukšmo mažinimo priemonė. [...]“

12.3. „2018 m. gegužės 17 d. Šiaulių miesto savivaldybėje vyko Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos organizuotas pasitarimas dėl geležinkelių transporto keliamų vibracijų ir triukšmo Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės aplinkoje. Pasitarime dalyvavo ... gyventoja X, Šiaulių miesto savivaldybės administracijos, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos, AB „Lietuvos geležinkeliai“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos, Nacionalinio visuomenės sveikatos centro [...] Šiaulių departamento, Šiaulių municipalinės aplinkos tyrimų laboratorijos atstovai bei Lietuvos Respublikos Vyriausybės atstovė Šiaulių apskrityje. Pasitarimo metu nuspręsta, kad Šiaulių miesto savivaldybė, AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir, esant reikalui, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija toliau bendradarbiaus derinant efektyvių priemonių parinkimo, įgyvendinimo bei finansavimo klausimus geležinkelių transporto keliamam triukšmui mažinti Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės aplinkoje.“

13. Savivaldybės administracija papildomai pateikė AB „Lietuvos geležinkeliai“ Geležinkelių infrastruktūros direkcijos 2018 m. rugpjūčio 7 d. raštą Nr. 2(DI)-693 Savivaldybės administracijai, kuriame, be kitų aplinkybių, nurodyta, kad, atsižvelgiant į 2018 m. gegužės 17 d. Šiaulių miesto savivaldybėje vykusio pasitarimo „Dėl geležinkelio transporto keliamų vibracijų ir triukšmo Šiaulių Žaliūkių gatvės aplinkoje“ protokolą, AB „Lietuvos geležinkeliai“ į „Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veikslių Šiaulių miesto ribose planą įtraukė priemonę – užtvaros, pylimo arba pylimo su apželdinimu įrengimas Žaliūkių g. aplinkoje.“

14. Savivaldybės administracija 2018 m. rugsėjo 21 d. raštu Nr. SG-857-(6.1K) (atsakant į Pareiškėjos 2018 m. rugpjūčio 28 d. kreipimąsi), be kitos, pateikė šią informaciją:

14.1. „Informuojame, kad 2018 m. liepos 3 d. raštu Nr. S-2102 „Dėl geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veikslių Šiaulių miesto ribose plano“ kreipėmės į AB „Lietuvos geležinkeliai [...], kad pateiktų Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veikslių Šiaulių miesto ribose planą (toliau – Planas) ir įtrauktų 2018 m. gegužės 17 d. Šiaulių miesto savivaldybėje vykusio pasitarimo „Dėl geležinkelių transporto keliamų vibracijų ir triukšmo Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės aplinkoje“ protokole numatytą priemonę geležinkelių transporto keliamam triukšmui mažinti Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės aplinkoje.“

14.2. „AB „Lietuvos geležinkeliai“ Geležinkelių infrastruktūros direkcija 2018 m. rugpjūčio 7 d. raštu [...] [pateikė] priemonių įgyvendinimo ataskaitą ir pakoreguotą Planą [...], kuriame įtraukta priemonė „Uztvaros, pylimo arba pylimo su apželdinimu įrengimas Žaliūkių g. aplinkoje“ [...]“

14.3. „Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija 2018 m. rugsėjo 4 d. raštu Nr. 2-12974 „Dėl projektinių pasiūlymų pateikimo“ informavo mus ir Bendrovę, kad pakeitė *2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veikslių programos* 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ 06.2.1-TID-V-509 priemonės „Neigiamo poveikio aplinkai mažinimas geležinkeliuose“ projektų finansavimo sąlygų aprašą [...]“

14.4. „2018 m. rugsėjo 17 d. raštu Nr. S-2825 „Dėl geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veikslių Šiaulių miesto ribose plano“ informavome Bendrovę, kad deriname [...] pateiktą 2017 m. priemonių įgyvendinimo ataskaitą ir Planą 2018–2019 m. laikotarpiui. Taip pat prašėme, kad pagal Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2018 m. rugpjūčio 29 d. įsakymą Nr.

3-436 teiktų projektinius pasiūlymus dėl Projekto įgyvendinimo bei, esant galimybei, dėl geležinkelio transporto triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimo kitose Šiaulių miesto savivaldybės teritorijose.“

14.5. „Papildomai informuojame, kad, norėdami Projekte būti partneriu, pasirašyti partnerystės sutartį ir prisidėti 50 proc. prie Projekto reikalingų lėšų, Šiaulių miesto savivaldybė turi priimti sprendimą Šiaulių miesto savivaldybės taryboje. Todėl artimiausiu metu bus rengiamas tarybos sprendimo projektas. Šiaulių miesto savivaldybės tarybai priėmus sprendimą, su Bendrove bus pasirašoma partnerystės sutartis dėl Projekto įgyvendinimo.“

15. Savivaldybės administracija 2018 m. gruodžio 14 d. Seimo kontrolierių papildomai informavo:

15.1. „[...] yra parengtas Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų planas (toliau – Veiksmų planas), kuriame įtraukta priemonė „1.8.1. Triukšmą mažinančių priemonių įrengimas pagal projektą „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas. II etapas“ (bendradarbiaujant su AB „Lietuvos geležinkeliai“, įrengti triukšmą mažinančias užtvaras Žaliūkių g. aplinkoje ir, esant galimybei, kitose Šiaulių miesto vietose prie geležinkelio bėgių (Margių g., Geležinkelio g. ir kt.).“

15.2. „[...] nuo 2018 m. lapkričio 20 d. Veiksmų plano projektas paskelbtas Šiaulių miesto savivaldybės interneto svetainėje [...].“

15.3. „[...] nuo 2018 m. lapkričio 20 d. informacija apie parengtą Veiksmų plano projektą visuomenei paskelbta Šiaulių miesto savivaldybės administracijos priimamojo ir Rėkyvos bei Medelyno seniūnijų lentose.“

15.4. „2018 m. lapkričio 22 d. informacija apie parengtą Veiksmų plano projektą visuomenei paskelbta vietiniame laikraštyje „Šiaulių naujienos“.“

15.5. „2018 m. gruodžio 5 d., nuo 17.00 iki 18.00 val., [...] vyko viešas susirinkimas dėl Veiksmų plano projekto.“

15.6. „Šiaulių miesto savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 8 d. sprendimu Nr. T-393 „Dėl pritarimo dalyvauti projekte „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas (II)“ pritarta, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracija dalyvautų akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ numatomame įgyvendinti projekte „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas (II)“ partnerio teisėmis.“

15.7. „[...] rengiamas Šiaulių miesto savivaldybės tarybos sprendimo projektas „Dėl pritarimo projekto „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose Šiaulių miesto savivaldybėje II etapas“ jungtinės veiklos sutarčiai“ [...].“

16. Skundo tyrimo metu taip pat buvo vertinami šie Savivaldybės interneto svetainėje paskelbti dokumentai bei informacija:

16.1. Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano projektas (paskelbtas Savivaldybės interneto svetainėje 2018 m. lapkričio 20 d.) kuriame, be kita ko, nurodyta:

16.1.1. „[...]“

Priemonės Nr.	Veiksmai ir priemonės	Įgyvendinimo laikotarpis	Atsakinga institucija	[...]	[...]
1 TIKSLAS – SUMAŽINTI TRIUKŠMO LYGĮ ŠIAULIŲ MIESTO TERITORIJOJE					
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
1.8. UŽDAVINYS – mažinti geležinkelio transporto triukšmą					
1.8.1.	Bendradarbiaujant su AB „Lietuvos geležinkeliai“, įrengti	2019–2023	MŪAS [Savivaldybės administracijos Miesto ūkio ir aplinkos skyrius],	[...]	[...]

	triukšmą mažinančias užtvaras Žaliūkių g. aplinkoje ir, esant galimybei, kitose Šiaulių miesto vietose prie geležinkelio bėgių (Margių g., Geležinkelio g.)		PVS [Projektų valdymo skyrius], LG [AB „Lietuvos geležinkeliai“]		
--	---	--	--	--	--

[...]“;

16.1.2. „Triukšmo prevencijos veikslių plano priemonės privalo būti įtrauktos: - į Šiaulių miesto strateginį plėtros planą; - į trimetį Šiaulių miesto strateginį veiklos planą; - detalizuojamos Šiaulių miesto kasmetiniame veiklos plane“;

16.2. Savivaldybės tarybos 2018 m. lapkričio 8 d. sprendimas Nr. T-393 (2018 m. gruodžio 20 d. redakcija) „Dėl pritarimo dalyvauti projekte „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas (II)“, kuriame nustatyta:

16.2.1. „1. Pritarti, kad Šiaulių miesto savivaldybės administracija dalyvautų akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ numatomame įgyvendinti projekte „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“ (toliau – Projektas) partnerio teisėmis“;

16.2.2. „2. Skirti Projektui įgyvendinti iki 15 procentų patvirtintų Projekto biudžeto lėšų ir nenumatytų ar netinkamų finansuoti, tačiau Projektui įgyvendinti būtinų išlaidų dalį ir tinkamų išlaidų dalį, kurios nepadengs Projektui skirtas finansavimas, tenkančią Šiaulių miesto savivaldybės daliai Projekte“;

16.3. Savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 20 d. sprendimas Nr. T-470, kuriuo nustatyta: „Pritarti projekto „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“ jungtinės veiklos sutarčiai [...]“;

16.4. Projekto „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“ **jungtinės veiklos sutarties projektas**, kuriame, be kita ko, nurodyta: „2.1. Šia Sutartimi Šalys [Šiaulių miesto savivaldybės administracija ir AB „Lietuvos geležinkeliai“] susitaria dėl tarpusavio bendradarbiavimo siekiant finansavimo Projektui [,Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“] pagal Priemonę [2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų veikslių programos 6 prioriteto „Darnaus transporto ir pagrindinių tinklų infrastruktūros plėtra“ Nr. 06.2.1-TID-V-509 priemonę „Neigiamo poveikio aplinkai mažinimas geležinkeliuose“], numatant Projekto finansavimo principus ir šaltinius, vykdant Projekto veiklas, būtinas įrengiant triukšmo mažinimo priemones savivaldybės teritorijoje [...]“;

16.5. Savivaldybės interneto svetainės skiltyje „Aplinkos apsaugos naujienos“ 2018 m. lapkričio 20 d. paskelbta informacija:

16.5.1. „Šiaulių miesto savivaldybės administracija, įgyvendindama Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo 13 straipsnio 2 dalies 6 punkto nuostatas, parengė Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veikslių plano projektą (toliau – Planas)“;

16.5.2. „Susipažinimo su Planu adresas ir laikas: su parengtu Planu galite susipažinti čia arba Šiaulių miesto savivaldybės administracijos priimamajame (3 langelyje) darbo dienomis (pirmadieniais–ketvirtadieniais) nuo 8.00 iki 17.00 val., penktadieniais nuo 8.00 iki 15.45 val., adresu Vasario 16-osios g. 62, Šiauliai.[...]“;

16.5.3. Pastabų ir pasiūlymų pateikimas: visuomenės atstovai pastabas ir pasiūlymus dėl Plano gali teikti raštu Plano rengimo organizatoriui – Šiaulių miesto savivaldybės administracijai, Vasario 16-osios g. 62, Šiauliai, arba elektroniniu paštu [...] iki 2018 m. lapkričio 29 d. (imtinai)“;

16.5.4. „Viešas susirinkimas: vyks 2018 m. gruodžio 5 d. nuo 17.00 iki 18.00 val., Šiaulių miesto savivaldybės tarybos posėdžių salėje [...]“

Tyrimui reikšmingi teisės aktai

17. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

17.1. **Seimo kontrolierių įstatymo** (toliau vadinama – Įstatymas):

3 *straipsnis* – „Seimo kontrolierių veiklos tikslai: 1) ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinantį žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms; 2) skatinti pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms, atliekant nacionalinės žmogaus teisių institucijos funkcijas; 3) vykdyti nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose pagal Konvencijos prieš kankinimą ir kitokį žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą fakultatyvų protokolą“;

12 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje. [...]“;

22 *straipsnis* – „1. Seimo kontrolierius, atlikęs tyrimą, priima sprendimą: 1) pripažinti skundą pagrįstu; 2) atmesti skundą; 3) nutraukti skundo tyrimą. [...]“

17.2. **Viešojo administravimo įstatymo** (toliau vadinama – VAĮ):

2 *straipsnis* – „1. Viešasis administravimas – įstatymų ir kitų teisės aktų reglamentuojama viešojo administravimo subjektų veikla, skirta įstatymams ir kitiems teisės aktams įgyvendinti: administracinių sprendimų priėmimas, įstatymų ir administracinių sprendimų įgyvendinimo kontrolė, įstatymų nustatytų administracinių paslaugų teikimas, viešųjų paslaugų teikimo administravimas ir viešojo administravimo subjekto vidaus administravimas“;

3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 2) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; 3) proporcingumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo mastas ir jo įgyvendinimo priemonės turi atitikti būtinus ir pagrįstus administravimo tikslus; [...] 13) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.“

17.3. **Vietos savivaldos įstatymo** (toliau vadinama – VSI):

4 *straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 9) savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus. Savivaldybės institucijos sudaro sąlygas savivaldybės gyventojams tiesiogiai dalyvauti rengiant ir svarstant sprendimų projektus, organizuojant apklausas, susirinkimus, sueigas, viešą peticijų nagrinėjimą, skatina kitas pilietinės iniciatyvos formas. Savivaldybės institucijos diegia savivaldos principus švietimo, kultūros ir kitose įstaigose, remia asociacijų iniciatyvas, susijusias su viešųjų savivaldybės reikalų tvarkymu; 10) veiklos skaidrumo. Savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būti aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma; 12) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės gyventojai ar jų atstovai turi teisę susipažinti su savivaldybės institucijų sprendimų projektais ir priimtais sprendimais, gauti viešus ir motyvuotus atsakymus į pareikštą nuomonę apie savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų ar atskirų valstybės tarnautojų darbą; [...] 15) viešumo. Savivaldybė savo interneto svetainėje teikia ir nuolat atnaujina šio įstatymo numatytą informaciją, taip pat informaciją apie savivaldybės kontroliuojamas įmones, jų vadovus, valdybų narius, pateikia šių įmonių veiklos rezultatų ir finansines ataskaitas bei kitą aktualią informaciją, taip pat informaciją apie savivaldybės gaunamą paramą (paramos teikėją (teikėjus), paramos sumas, paramos tikslą, paramos laikotarpį ir

pan.), savivaldybės skiriamas pinigines lėšas nevyriausybinių organizacijų ir viešųjų įstaigų projektams finansuoti bei projektų finansavimo ir atrankos kriterijus, kvietimus organizacijoms teikti paraiškas paramai gauti ir kitą informaciją, susijusią su savivaldybės veikla“;

6 straipsnis – „Savarankiškosios (Konstitucijos ir įstatymų nustatytos (priskirtos) savivaldybių funkcijos: [...] 35) savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas; [...]“;

17.4. Triukšmo valdymo įstatymo (TVĮ):

2 straipsnis – „21. Triukšmo prevencija – priemonių, mažinančių triukšmo šaltinių įvairovę ir (ar) skaičių, užkertančių kelią viršyti triukšmo ribinius dydžius ir (ar) mažinančių triukšmo šaltinių garso slėgio, galios, stiprumo, energijos lygius, įgyvendinimas. 22. Triukšmo prevencijos zona – gyvenamosios (-ųjų) vietovės (-ių) teritorija, kurioje triukšmas viršija ribinius dydžius ir kurioje būtina įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones“;

3 straipsnis – „1. Pagrindiniai triukšmo valdymo principai: 1) žmogaus apsauga nuo triukšmo – joks asmuo neturi būti veikiamas tokio lygio triukšmo, dėl kurio kyla pavojus jo gyvybei ir sveikatai; 2) žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimas; 3) visuomenės informavimas; [...] 5) valstybės parama valdant triukšmą. 2. Pagrindinės triukšmo valdymo priemonės: [...] 4) techninės priemonės triukšmo šaltiniuose (mažesnę triukšmą skleidžiančių šaltinių parinkimas, triukšmo mažinimas šaltinyje, triukšmo mažinimas poveikio vietoje); [...] 7) triukšmo kontrolė; [...] 10) strateginis triukšmo kartografovimas ir triukšmo lygio ribojimo zonų nustatymas“;

4 straipsnis – „Valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina: 1) Lietuvos Respublikos Vyriausybė; 2) Lietuvos Respublikos ministerijos (Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Susisiekimo, Žemės ūkio); 4) savivaldybių institucijos; 5) Triukšmo prevencijos taryba“;

7 straipsnis – „Sveikatos apsaugos ministerija: 1) formuoja triukšmo prevencijos valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą; [...]“;

9 straipsnis – „Susisiekimo ministerija: 1) atlieka ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir oro transporto keliamo triukšmo valdymą; 2) sudaro ir tvarko ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir stambių oro uostų strateginius triukšmo žemėlapius ir Vyriausybės nustatyta tvarka įgyvendina ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir stambių oro uostų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones; [...]“;

13 straipsnis – „1. Savivaldybių tarybos: [...] 4) tvirtina aglomeracijų strateginius triukšmo žemėlapius, aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir stambių oro uostų strateginius triukšmo žemėlapius ir aglomeracijų triukšmo prevencijos veiksmų planus; 5) tvirtina triukšmo prevencijos zonas; 6) nustato savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones; 7) prižiūri, kaip savivaldybės vykdomosios institucijos, kiti pavaldūs viešojo administravimo subjektai įgyvendina funkcijas triukšmo valdymo srityje. 2. Savivaldybių vykdomosios institucijos, kiti pavaldūs viešojo administravimo subjektai: [...] 5) sudaro aglomeracijų strateginius triukšmo žemėlapius, aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir stambių oro uostų strateginius triukšmo žemėlapius ir aglomeracijų triukšmo prevencijos veiksmų planus; 6) įgyvendina savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose numatytas triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones; [...] 10) atlieka kitas triukšmo valdymo funkcijas, numatytas šiame įstatyme ir kituose teisės aktuose. 3. Savivaldybių institucijos *privalo* reikalauti, kad: 1) triukšmo šaltinių valdytojais tikslintų ir keistų triukšmo prevencijos veiksmų planus ir juos įgyvendintų, tikslintų ir keistų triukšmo šaltinių naudojimo trukmę ir konkretų šių šaltinių veiklos pradžios ir pabaigos laiką; [...]“;

14 straipsnis – „3. Triukšmo šaltinių valdytojais privalo laikytis nustatytų triukšmo ribinių dydžių ir užtikrinti, kad naudojamų įrenginių, inžinerinių statinių ir sistemų, vykdomos ūkinės veiklos ir jos lemiamo triukšmo lygis neviršytų vietovei, kurioje naudojami triukšmo šaltiniai,

nustatytų triukšmo ribinių dydžių. 4. Triukšmo šaltinių valdytojai, veikiantys ar vykdančys ūkinę veiklą savivaldybės tarybos patvirtintose triukšmo prevencijos zonos: [...] 2) privalo kasmet pateikti savivaldybės vykdomajai institucijai triukšmo prevencijos veiksmų planų įgyvendinimo ataskaitas“;

18 straipsnis – „1. Aglomeracijose, pagrindinių kelių ruožuose, pagrindinių geležinkelio kelių ruožuose ir stambiuose oro uostuose įgyvendinamos triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės planuojamos sudarant: 1) savivaldybių, kuriose yra aglomeracijų, tarybų tvirtinamus aglomeracijų triukšmo prevencijos veiksmų planus; [...]“;

22 straipsnis – „1. Triukšmo kontrolė privaloma aglomeracijose ir zonos, kur triukšmas viršija arba gali viršyti ribinius dydžius. [...] 3. Triukšmo kontrolę atlieka šio įstatymo ir kitų teisės aktų įgalios valstybės ir savivaldybių institucijos. 4. Triukšmo kontrolę atliekančios valstybės ir savivaldybių institucijos teikia asmenims triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimus. Šiuos reikalavimus turi įvykdyti: 1) juridiniai asmenys, užsiimančios gamyba, – ne vėliau kaip per 90 kalendorinių dienų; 2) juridiniai asmenys, užsiimančios prekyba, – ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų; 3) juridiniai asmenys, atliekantys statybos, rekonstrukcijos, remonto darbus viešosiose vietose, miesto ir kaimo gyvenamosiose vietovėse, – ne vėliau kaip per 4 kalendorines dienas; 4) fiziniai asmenys – ne vėliau kaip per 3 kalendorines dienas. [...]. 8. Jei triukšmo prevencijos priemonėms įgyvendinti reikia didelių kapitalinių sąnaudų ir ilgesnio laiko, palyginti su šio straipsnio 4 dalyje nurodytais terminais, triukšmo valdytojai triukšmo mažinimo planus suderina su triukšmo kontrolės institucijomis. 9. Triukšmo šaltinių valdytojams už atsisakymą sudaryti triukšmo mažinimo planą įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka panaikinamas leidimo-higienos paso užsiimti ūkine veikla, dėl kurios gali būti viršijami kontroliuojamo triukšmo ribiniai dydžiai, galiojimas“;

27 straipsnis – „2. Siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, savivaldybių institucijos kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija turi teisę laikinai: 1) apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą; 2) taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones; 3) suderinusios su Susisiekimo ministerija, nustatytoje teritorijoje apriboti arba uždrausti transporto priemonių eismą. [...]“;

30 straipsnis – „Asmenys turi teisę Vyriausybės arba jos įgalios institucijos nustatyta tvarka: 1) iš valstybės ir savivaldybių institucijų **gauti teisingą informaciją apie triukšmo lygius, triukšmo prevencijos ir triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą**, leidžiamus triukšmo normatyvus ir planuojamų naudoti triukšmo šaltinių pavojingumą sveikatai; 2) dalyvauti vertinant planuojamos ūkinės veiklos, kurioje numatoma naudoti triukšmo šaltinius, poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai; 3) reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai.“

17.5. Triukšmo prevencijos veiksmų planų sudarymo ir patvirtinimo bei juose nustatytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo tvarkos aprašo (Tvarkos aprašas), patvirtinto Vyriausybės 2018 m. balandžio 4 d. nutarimu Nr. 321:

8 punktas – „Institucijos ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Veiksmų planų [Triukšmo prevencijos veiksmų planų] projektų paskelbimo savo interneto svetainėse, informaciją apie parengtus Veiksmų planų projektus taip pat visuomenei paskelbia: [...] 8.2. regioniniame ar vietiniame laikraštyje – sudarant atitinkamoje apskrityje ar savivaldybėje, kuriuose platinamas regioninis ar vietinis laikraštis, esančios aglomeracijos Veiksmų planus; 8.3. seniūnijų, kurių teritorijas apima sudaromi aglomeracijų bei ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir stambių oro uostų Veiksmų planai, skelbimų lentose, ten, kur jos oficialiai įrengtos“;

9 punktas – „Tvarkos aprašo 8 punkte nurodytais būdais ir atvejais visuomenei paskelbiant informaciją apie parengtą Veiksmų plano projektą, pateikiami šie duomenys: [...]; 9.3. kur, nuo kada ir iki kada galima susipažinti su Veiksmų plano projektu (nurodomas adresas ir laikas), nuoroda į interneto svetainę ar interneto svetainės rubriką, kurioje skelbiamas Veiksmų plano

projektas, bei kam, iki kada, koku adresu ir koku būdu (raštu ar elektroniniu paštu) galima pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl Veiksmų plano projekto. ***Visuomenei susipažinti su Veiksmų plano projektu ir pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl jo turi būti skiriama 20 darbo dienų, skaičiuojant nuo informacijos apie parengtus Veiksmų planų projektus paskelbimo visuomenei dienos***; 9.4. kada Institucijoje (ar kitoje pranešime nurodytoje vietoje) įvyks viešas susirinkimas, kurio metu visuomenės ir Tvarkos aprašo 10 punkte nurodyti triukšmo šaltinių valdytojų atstovai bus viešai supažindinti su Veiksmų plano projektu [...] (nurodoma viešo susirinkimo vieta, adresas, data ir laikas ne darbo metu, viešas susirinkimas turi būti organizuojamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų, pasibaigus Tvarkos aprašo 9.3 papunktyje ir 12 punkte nurodytiems terminams visuomenės ir Tvarkos aprašo 10 punkte nurodytų triukšmo šaltinių valdytojų atstovams pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl Veiksmų plano projekto).“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

18. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1998 m. birželio 1 d. nutarimas:

„Konstitucijos 54 straipsnio pirmojoje dalyje įtvirtinta: „Valstybė rūpinasi natūralios gamtinės aplinkos, gyvūnijos ir augalijos, atskirų gamtos objektų ir ypač vertingų vietovių apsauga, prižiūri, kad su saiku būtų naudojami, taip pat atkuriami ir gausinami gamtos išteklių.“ ***Šioje normoje yra suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką.*** Aplinka paprastai suprantama kaip gamtoje funkcionuojanti visuma tarpusavyje susijusių elementų (žemės paviršius ir gelmės, oras, vanduo, dirvožemis, augalai, gyvūnai, organinės ir neorganinės medžiagos, antropogeniniai komponentai) ir juos vienijančios natūraliosios bei antropogeninės sistemos.“

19. Konstitucinio Teismo 2002 m. gruodžio 24 d. nutarimas:

„[...] Pagal Konstituciją negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigiama galimybė savivaldybėms įgyvendinti savo kompetenciją, tiesiogiai įtvirtintą Konstitucijoje. Jeigu Konstitucijoje ar įstatymuose tam tikros ***funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos.*** Tai reiškia, kad tam tikra dalis savivaldybių kompetencijos turi būti įgyvendinama tiesiogiai, kad savivaldybių tarybų sprendimų, priimtų neperžengiant jų kompetencijos ribų, įgyvendinimas neturi būti saistomas kurių nors valstybės institucijų ar pareigūnų sprendimų (leidimų, sutikimų ir pan.). Tačiau pabrėžtina, kad ir tos funkcijos, kurios priklauso išimtinai savivaldybėms, yra reglamentuojamos įstatymais. Nė viena iš šių funkcijų nereiškia, kad savivaldybės atitinkamoje srityje yra absoliučiai savarankiškos. [...]“

20. Konstitucinis Teismas 2014 m. gegužės 9 d. nutarime, be kita ko, konstatavo:

„[...] Aiškindamas Konstitucijos 53 straipsnio 1 dalį, Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių (Konstitucinio Teismo 2002 m. liepos 11 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai), taip pat kad žmonių sveikatos apsauga yra konstituciškai svarbus tikslas, viešasis interesas, o rūpinimasis žmonių sveikata – tai valstybės funkcija (Konstitucinio Teismo 2002 m. sausio 14 d., 2004 m. sausio 26 d., 2005 m. rugsėjo 29 d., 2009 m. rugsėjo 2 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai). Todėl toks ūkinės veiklos ribojimas, kuriuo siekiama apsaugoti žmonių sveikatą, traktuotinas kaip skirtas bendrai tautos gerovei užtikrinti ir, jeigu yra paisoma iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, savaime nelaikytinas pažeidžiančiu Konstituciją (Konstitucinio Teismo 2005 m. rugsėjo 29 d., 2011 m. birželio 21 d. nutarimai).“

Tyrimo išvados

21. Iš skundo turinio ir pridedamų dokumentų nustatyta, kad Pareiškėjai iš esmės skundžiasi dėl AB „Lietuvos geležinkeliai“ ir Savivaldybės administracijos pareigūnų galimai netinkamų veiksmų (neveikimo), neužtikrinant jų teisės į sveiką aplinką, kurioje geležinkelio triukšmas neviršytų teisės aktuose nustatytų triukšmo ribinių dydžių.

22. Vertinant skundo turinį, pirmiausia atkreiptinas dėmesys į Pareiškėjų nurodytas aplinkybes, susijusias su Bendrovės veiksmais (neveikimu), galimai nesiėmus pakankamų priemonių tam, kad būtų pašalintas teisės aktuose nustatytus triukšmo ribinius dydžius viršijantis triukšmas.

Įstatymo (šios pažymos 17.1 punktą) 3 straipsnyje įtvirtinti Seimo kontrolierių veiklos tikslai – ginti žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, užtikrinanti žmogaus teises ir laisves, prižiūrėti, ar valdžios įstaigos vykdo pareigą tinkamai tarnauti žmonėms, skatinti pagarbą žmogaus teisėms ir laisvėms, atliekant nacionalinės žmogaus teisių institucijos funkcijas, taip pat vykdyti nacionalinę kankinimų prevenciją laisvės apribojimo vietose pagal Konvencijos prieš kankinimą ir kitoki žiaurų, nežmonišką ar žeminantį elgesį ar baudimą fakultatyvų protokolą. Gindami žmogaus teisę į gerą viešąjį administravimą, Seimo kontrolieriai, vadovaudamiesi Įstatymo 12 straipsnio 1 dalimi, tiria pareiškėjų skundus dėl **pareigūnų** piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių **viešojo administravimo srityje** (pvz., pareigūnai vilkina priimti sprendimus, kuriuos pagal įstatymą jie įgalioti priimti, vilkina pateikti atsakymus į pareiškėjams rūpimus klausimus, teikia neišsamius atsakymus ir pan.). AB „Lietuvos geležinkeliai“ darbuotojai pagal VAI įtvirtintą viešojo administravimo sąvoką bei Įstatyme įtvirtintą pareigūno sąvoką (šios pažymos 17.2 ir 17.1 punktai) nelaikomi pareigūnais, atliekančiais viešojo administravimo funkcijas arba turinčiais viešojo administravimo įgaliojimus, taigi, jų veiksmų (neveikimo) tyrimas nepriklauso Seimo kontrolieriaus kompetencijai. Atsižvelgiant į tai, šio tyrimo metu Bendrovės darbuotojų veiksmai nebuvo vertinami.

23. Atsižvelgiant į Pareiškėjų skunde nurodytas ir tyrimo metu nustatytas aplinkybes bei teisinį reglamentavimą, tyrimo išvados bus pateikiamos dėl kiekvienos šių dalių atskirai:

23.1.dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) sprendžiant geležinkelio keliamo triukšmo problemą;

23.2.dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų teikiant informaciją apie triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimą;

23.3.dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) rengiant Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano projektą;

23.4.dėl teisinio reglamentavimo, susijusio su triukšmo prevencijos ir mažinimo planų rengimu.

***Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo)
sprendžiant geležinkelio keliamo triukšmo problemą***

24. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijoje (toliau vadinama – Konvencija) nėra aiškiai įtvirtintos asmens teisės į švarią ir ramią aplinką, tačiau Konvencijos 8 straipsnis nustato, kad kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo asmeninis ir jo šeimos gyvenimas, buto neliečiamybė ir susirašinėjimas. Pažymėtina, kad Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT) savo jurisprudencijoje yra atskleidęs platesnį teisės į būsto neliečiamybę turinį, nurodydamas, kad asmuo turi teisę į būsto neliečiamybės gerbimą, reiškiančią ne tik teisę į atitinkamą plotą, bet ir teisę į ramų naudojimąsi juo. Pažymėtina, jog EŽTT yra nurodęs, kad teisės į būsto neliečiamybės gerbimą pažeidimai neapsiriboja konkrečiais ar fiziniais pažeidimais, pvz., neteisėtu patekimu į būstą, **bet apima ir tuos, kurie nėra konkretūs ar fiziniai, pvz., triukšmas, tarša, kvapai ar kitos suvaržymo formos**. Rimto pažeidimo priežastis gali būti asmens teisės į būsto neliečiamybės

gerbimą pažeidimas, jei asmeniui užkertamas kelias netrukdomai naudotis namų patogumais¹.

Konstitucinis Teismas savo praktikoje yra konstatavęs, kad Konstitucijos 54 straipsnio 1 dalyje suformuluotas vienas iš valstybės veiklos tikslų – užtikrinti žmonių teises į sveiką ir švarią aplinką (šios pažymos 18 punktą). Aiškindamas Konstitucijos 53 straipsnį, Konstitucinis Teismas taip pat yra konstatavęs, kad žmogaus ir visuomenės sveikata yra viena svarbiausių visuomenės vertybių, todėl ūkinės veiklos ribojimas, kuriuo siekiama apsaugoti žmonių sveikatą, traktuotinas kaip skirtas bendrai tautos gerovei užtikrinti ir, jeigu yra paisoma iš Konstitucijos kylančių reikalavimų, savaime nelaikytinas pažeidžiančiu Konstituciją (šios pažymos 20 punktą).

Taigi, teisė į saugią ir švarią aplinką (o šio tyrimo kontekste – ir asmens teisė į aplinką be sveikatą žalojančio triukšmo) yra konstitucinė teisė, kuri garantuojama visiems asmenims ir turi būti užtikrinama valstybės (savivaldybių) institucijų pastangomis.

25. Triukšmo prevencijos teisiniai pagrindai, triukšmo valdymo subjektų teisės, pareigos, triukšmo kontrolės ir stebėsenos (monitoringo) tvarka yra nustatyta TVĮ (šios pažymos 17.4 punktą). TVĮ 3 straipsnio 1 dalyje, be kita ko, įtvirtinti šie triukšmo valdymo principai – žmogaus apsauga nuo triukšmo (joks asmuo neturi būti veikiamas tokio lygio triukšmo, dėl kurio kyla pavojus jo gyvybei ir sveikatai), žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimas ir visuomenės informavimas. Pagal TVĮ 4 straipsnio 2 ir 4 punktus, valstybinį triukšmo valdymą pagal savo kompetenciją įgyvendina ministerijos ir savivaldybių institucijos.

Susisiekimo ministerijos kompetencija triukšmo valdymo srityje įtvirtinta TVĮ 9 straipsnyje, kuriame, be kita ko, numatyta, kad ši ministerija atlieka ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir oro transporto keliamo triukšmo valdymą, taip pat sudaro ir tvarko ne aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio ruožų ir stambių oro uostų strateginius triukšmo žemėlapius ir Vyriausybės nustatyta tvarka įgyvendina prevencijos ir mažinimo priemones. Savivaldybių institucijų kompetencija įtvirtinta TVĮ 13 straipsnyje. Šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad savivaldybių vykdomosios institucijos, kiti pavaldūs viešojo administravimo subjektai: sudaro aglomeracijų strateginius triukšmo žemėlapius, aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir stambių oro uostų strateginius triukšmo žemėlapius ir **aglomeracijų triukšmo prevencijos veiksmų planus**, taip pat įgyvendina savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtros ir (ar) savivaldybės strateginiame veiklos planuose numatytas triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones bei vykdo kitas triukšmo valdymo funkcijas.

26. Pažymėtina, kad geležinkelių keliamo triukšmo kontrolė gali būti priskirta Susisiekimo ministerijai arba Savivaldybės vykdomajai institucijai, priklausomai nuo to, ar atitinkami geležinkelio ruožai patenka į aglomeracijas (aglomeracija – teritorija, kurioje gyvena daugiau kaip 100 tūkstančių žmonių ir gyventojų tankumas atitinka urbanizuotos teritorijos gyventojų tankumą). Nagrinėjamu atveju Pareiškėja kreipėsi dėl geležinkelio keliamo triukšmo Šiaulių mieste, t. y., aglomeracijoje, todėl šiuo atveju už triukšmo valdymą šioje teritorijoje yra atsakinga Savivaldybės administracija, o ne Susisiekimo ministerija.

27. Konstitucinis Teismas yra konstatavęs, kad, jeigu Konstitucijoje ar įstatymuose tam tikros *funkcijos yra priskirtos savivaldybėms, tai savivaldybės ir vykdo šias funkcijas ta apimtimi, kuria šios yra joms priskirtos* (šios pažymos 19 punktą). Vadovaujantis VSI 6 straipsnio 35 punktu, viena iš savarankiškųjų savivaldybių funkcijų yra savivaldybėms priskirtas triukšmo prevencijos ir triukšmo valstybinio valdymo įgyvendinimas. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad savivaldybės, vykdydamos joms priskirtas funkcijas (kartu ir triukšmo prevencijos ir triukšmo

¹ EŽTT byla *Hatoon an others v United Kingdom*, No. 36022/9 Judgement of 8 July, 2003.

valstybinio valdymo funkcija), privalo vadovautis VSI įtvirtintais principais, kuriais grindžiama vietos savivalda, t. y., savivaldybės institucijos privalo sudaryti sąlygas savivaldybės gyventojams tiesiogiai dalyvauti rengiant ir svarstant sprendimų projektus (savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus principas), reaguoti į savivaldybės gyventojų nuomonę, taip pat užtikrinant, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla turi būtų aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, bei sudaryti sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma (veiklos skaidrumo principas) (šios pažymos 17.3 punktas).

28. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad, remiantis pacituotu aktualių teisinių reglamentavimų, savivaldybės pagal joms nustatytą kompetenciją yra įpareigtos vykdyti triukšmo valdymą ir kontrolę, inicijuoti ilgalaikes triukšmo prevencijos ir mažinimo programas ir užtikrinti jų įgyvendinimą. Taigi, **Savivaldybės administracija, gavusi informacijos apie daromus pažeidimus, siekdama užtikrinti konstitucinės asmens teisės į saugią ir švarią aplinką be sveikatai žalojančio triukšmo įgyvendinimą, pirmiausia privalo dėti visas pastangas (ir išnaudoti visas priemones, kartu ir TVĮ 27 straipsnyje nustatytas triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones), siekiant, kad vykdomas pažeidimas būtų nutrauktas.**

29. Iš skundo turinio, institucijų pateiktos informacijos bei papildomų dokumentų nustatyta, kad:

29.1. Pareiškėja **2015 m. spalio 6 d.** kreipėsi į NVSC Šiaulių departamentą dėl geležinkelio keliamo triukšmo ir vibracijos gyvenamojoje aplinkoje;

29.2. NVSPL Šiaulių **skyrius 2016 m. balandžio 11–12 ir 2016 m. gegužės 5–6 dienomis** atliko triukšmo ir vibracijos matavimus ir nustatė, kad triukšmas ir vibracija Pareiškėjos gyvenamojoje aplinkoje viršijo teisės aktuose nustatytus triukšmo ir vibracijos ribinius dydžius;

29.3. NVSC Šiaulių departamentas **2016 m. gegužės 25 d.** raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją ir prašė spręsti problemą dėl pravažiuojančių traukinių triukšmo ir vibracijos neigiamo poveikio visuomenės sveikatai;

29.4. Bendrovė **2016 m. rugpjūčio 18 d.** raštu NVSC Šiaulių departamentui pateikė Geležinkelio transporto triukšmo ir vibracijos prevencijos ..., Šiauliai, ribose planą, kuriame numatė priemonę: „Kartu su Šiaulių miesto savivaldybe apsvarstyti galimybę 2017–2018 m. naujais želdiniais (eglaitėmis) apželdinti 100 metrų juostą už geležinkelio apsaugos zonos ribų (šalia gyvenamojo namo)“;

29.5. Savivaldybės administracija **2016 m. rugsėjo 21 d.** raštu NVSC Šiaulių departamentą informavo, kad 2016 m. rugsėjo 7 d. Šiaulių miesto savivaldybės ir Bendrovės pasitarime buvo numatyta geležinkelio apsaugos zonoje 2017 m. pasodinti 200 medelių;

29.6. Pareiškėja **2017 m. birželio 12 d.** raštu kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydama informuoti apie tai, kas buvo padaryta, siekiant pašalinti nustatytus pažeidimus;

29.7. po Pareiškėjos kreipimosi Savivaldybės administracija **2017 m. birželio 30 d.** [2017 m. liepos 4 d.] raštu kreipėsi į Bendrovę, prašydama sudaryti triukšmo mažinimo ties ... namu darbų projektą, taip pat pateikti 2016 m. triukšmo prevencijos priemonių įgyvendinimo ataskaitą ir tolesnį įgyvendinimo planą;

29.8. Bendrovė **2017 m. liepos 13 d.** patvirtino Transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose planą, į kurį buvo perkelta *Geležinkelio transporto triukšmo ir vibracijos prevencijos ..., Šiauliai, ribose plane* numatyta priemonė: „Kartu su Šiaulių miesto savivaldybe apsvarstyti galimybę 2017–2018 m. naujais želdiniais (eglaitėmis) apželdinti 100 metrų juostą už geležinkelio apsaugos zonos ribų (šalia gyvenamojo namo)“;

29.9. Savivaldybės administracijai įsigijus medelius, **2017 m. rugsėjo mėnesį** Bendrovė pasodino 50 vnt. šermukšnio medelių Žaliūkių gatvės aplinkoje, tačiau šalia kitų gyvenamųjų namų, esančių toliau nuo geležinkelio, **todėl Pareiškėjos keliamą problemą liko neišspręsta;**

29.10. Pareiškėja **2018 m. kovo 5 d.** (kartu su kitais Žaliūkių gatvės gyventojais) 2018 m. balandžio 16 d. (asmeniškai) **pakartotinai** kreipėsi į Savivaldybės administraciją (kartu ir kitas institucijas), nurodydama, kad problema dėl geležinkelių keliamo triukšmo liko neišspręsta, ir prašydama ją spręsti;

29.11. Savivaldybės administracija **2018 m. balandžio 27 ir 2018 m. gegužės 28 dienomis** pateikė Pareiškėjai atsakymus, kuriuose paaiškino dėl savo ankstesnių veiksmų, **tačiau nepateikė informacijos, kokių kitų konkrečių priemonių planuojama imtis**, siekiant išspręsti Pareiškėjos keliamą problemą ir sumažinti triukšmą ... gyvenamojo namo aplinkoje;

29.12. Susisiekimo ministerija **2018 m. gegužės 17 d.** Savivaldybės administracijoje organizavo pasitarimą dėl geležinkelių transporto keliamų vibracijų ir triukšmo Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės aplinkoje; pasitarime dalyvavo Susisiekimo ministerijos, Sveikatos apsaugos ministerijos, Bendrovės, NVSC Šiaulių departamento ir kitų institucijų atstovai bei Pareiškėja; pasitarimo metu pristatyti galimi triukšmo problemos sprendimo būdai, kartu ir triukšmo sienelių įrengimo klausimas; susirinkimo metu sutarta bendradarbiauti, tačiau konkretūs bendradarbiavimo būdai ir priemonės nebuvo nenumatyti;

29.13. Bendrovė **2018 m. rugpjūčio 7 d.** (po 2018 m. liepos 3 d. Savivaldybės administracijos kreipimosi) Savivaldybės administracijai pateikė atnaujintą geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose planą, kurio 8 punkte numatyta priemonė „Užtvaros, pylimo arba pylimo su apželdinimu įrengimas Žaliūkių g. aplinkoje“ ir 9 punkte numatyta priemonė „Triukšmą mažinančių priemonių įrengimas pagal projektą „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas. II etapas“;

29.14. Savivaldybės taryba **2018 m. lapkričio 8 d.** sprendimu pritarė, kad Savivaldybės administracija dalyvautų akcinės bendrovės „Lietuvos geležinkeliai“ numatomame įgyvendinti projekte „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“, kurio metu suplanuota įrengti triukšmo mažinimo užtvaras ties visa šalia geležinkelio esančia Žaliūkių gatve, bei nusprendė skirti projektui įgyvendinti iki 15 procentų patvirtintų Projekto biudžeto lėšų;

29.15. Savivaldybės administracija parengė Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano projektą (kuriame numatė priemonę „*Bendradarbiaujant su AB „Lietuvos geležinkeliai“ įrengti triukšmą mažinančias užtvaras Žaliūkių g. aplinkoje [...]“*) ir **2018 m. lapkričio 20 d.** jį paskelbė Savivaldybės interneto svetainėje;

29.16. Savivaldybės taryba **2018 m. gruodžio 20 d.** sprendimu pritarė projekto „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“ jungtinės veiklos sutarčiai, kurioje numatyta, jog šalys (Savivaldybės administracija ir AB „Lietuvos geležinkeliai“), be kita ko, susitaria dėl tarpusavio bendradarbiavimo, vykdamas projektą „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“.

30. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Savivaldybė, 2016 m. gegužės 25 d. gavusi NVSC Šiaulių departamento informaciją apie tai, jog Pareiškėjos gyvenamojoje vietoje geležinkelio keliamas triukšmas viršija triukšmo ribinius dydžius, būdama už geležinkelių triukšmo aglomeracijoje valdymą ir kontrolę atsakinga institucija, vadovaudamasi TVĮ 3 straipsnyje įtvirtintais žmogaus apsaugos nuo triukšmo ir žmogaus gyvenimo kokybės užtikrinimo principais, privalėjo dėti visas pastangas, siekdama, kad toks pažeidimas būtų nutrauktas.

Tačiau, įvertinus tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad Savivaldybė atliko tik formalius veiksmus, susijusius su Bendrovės parengtų geležinkelių transporto triukšmo prevencijos planų derinimu ir neesminių priemonių taikymu, kurie nepadėjo iš esmės išspręsti konkretaus asmens –

Pareiškėjos – keliamas problemas.

Pvz., Savivaldybės administracija 2016 m. rugsėjo mėnesį susitarė su Bendrove dėl medelių pasodinimo ... gyvenamojo namo aplinkoje (šios pažymos 3.3 punktas), tačiau beveik metus neatliko jokių veiksmų tam, kad ši priemonė būtų įgyvendinta Savivaldybės administracijos pastangomis, taip pat nesidomėjo, kaip šią priemonę vykdo (arba planuoja įvykdyti) Bendrovė. Tokios aplinkybės sąlygojo situaciją, kad iki 2017 m. birželio mėn. nė viena iš susitarimo dalyvių (nei Savivaldybės administracija, nei Bendrovė) nesiėmė jokių veiksmų. Tik po Pareiškėjos 2017 m. birželio 12 d. kreipimosi Savivaldybės administracija kreipėsi į Bendrovę dėl geležinkelio triukšmo prevencijos plano (kartu ir minėtos priemonės) įgyvendinimo. Kita vertus, atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad 2017 m. rudenį Bendrovei pasodinus Savivaldybės administracijos nupirktus medelius (kurie dėl nežinomų priežasčių buvo nupirkti kitokie nei buvo planuota, t. y. lapuočiai, o ne visžaliai, bei pasodinti kitoje vietoje, nei planuota), Savivaldybės administracija nevertino, kur ir kaip buvo pasodinti želdiniai, t. y., nekontroliavo, kaip buvo įgyvendinta numatyta priemonė.

Priešingai, gavusi Bendrovės pateiktą informaciją (jos nepatikrusi), **nepagrįstai konstatavo**, kad Bendrovės geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose plane numatyta priemonė dėl želdinių pasodinimo šalia gyvenamojo namo, t. y. ..., įvykdyta (šios pažymos 11.10 punktas). Pažymėtina, kad ir vėliau, 2018 m. gegužės 28 d. raštu pateikusi paaiškinimus, kodėl medeliai buvo pasodinti prie kitų gyvenamųjų namų (t. y., jau turėdama informaciją, jog medeliai pasodinti kitoje vietoje, nei buvo planuota), dėl neaiškių priežasčių **pakartotinai nepagrįstai konstatavo**, kad AB „Lietuvos geležinkeliai“ Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose plane numatyta priemonė yra įgyvendinta (šios pažymos 12.1 punktas). Šiame kontekste pabrėžtina, kad **želdiniai turėjo būti pasodinti būtent ties ... gyvenamuoju namu, kadangi pažeidimai gyvenamojo namo aplinkoje buvo nustatyti Pareiškėjos, gyvenančios ..., kreipimosi pagrindu ir būtent šiems pažeidimams pašalinti į Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos planą buvo įtraukta minėta priemonė** (šios pažymos 29.4 ir 29.8 punktai), t. y., priemonės įgyvendinimas buvo numatytas sprendžiant konkretaus asmens – Pareiškėjos – keliamą problemą.

31. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad TVĮ 27 straipsnyje numatytos triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės, kurias, siekdamas apsaugoti žmonių sveikatą ir aplinką, kai viršijami triukšmo ribiniai dydžiai, turi teisę laikinai taikyti savivaldybių institucijos kartu su Sveikatos apsaugos ministerija ar jos įgaliota institucija (pvz., apriboti stacionarių triukšmo šaltinių veiklą, taikyti kitas triukšmo mažinimo priemones arba, suderinusios su Susisiekimo ministerija, nustatytoje teritorijoje apriboti arba uždrausti transporto priemonių eismą). Pažymėtina, kad NVSC Šiaulių departamentas 2016 m. gegužės 25 d. rašte (kuriuo Savivaldybės administracija buvo informuota apie nustatytus pažeidimus) taip pat atkreipė dėmesį į Savivaldybės teisę taikyti TVĮ 27 straipsnyje numatytas priemones (šios pažymos 3.1.3 ir 10.3 punktai).

Taigi, tuo atveju, jei, įvertinus realią situaciją, AB „Lietuvos geležinkeliai“ neturėjo galimybės įgyvendinti suderintą priemonę dėl pagrįstų priežasčių, Savivaldybės administracija turėjo teisę svarstyti galimybę **imtis kitų, TVĮ numatytų, veiksmų**. Nepaisant to, Savivaldybės administracija dėl nežinomų priežasčių nesvarstė šių priemonių taikymo galimybės ir jų netaikė.

32. Turimais duomenimis Pareiškėjų skunde nurodyta problema dėl geležinkelių šalia Žaliūkių gatvės keliamo triukšmo šiuo metu yra sprendžiama: inicijuotas projekto „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“, kurio metu suplanuota įrengti triukšmo mažinimo užtvartas ties visa šalia geležinkelio esančia Žaliūkių gatve, įgyvendinimas ir priimti šiam projektui įgyvendinti būtini Savivaldybės tarybos sprendimai bei parengtas Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano (kuriame numatytas Pareiškėjams aktualios priemonės įgyvendinimas) projektas. Nepaisant to,

akcentuotina, kad Pareiškėjos ir kitų Žaliūkių gatvės gyventojų keliamo geležinkelio triukšmo nuo 2016 metų gegužės mėnesio iki 2018 m. rugsėjo mėnesio Savivaldybės pareigūnų nebuvo sprendžiama iš esmės.

33. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, jog Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmai (neveikimas), sprendžiant geležinkelio keliamo triukšmo Šiaulių mieste problemą, laikytini buvę nepakankamai Pareiškėjų skunde nurodytai problemai spręsti, todėl Pareiškėjos ir kitų Žaliūkių gatvės ..., ..., ... namų gyventojų teisė į sveiką ir ramią aplinką nebuvo užtikrinta.

Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjų skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant geležinkelio keliamo triukšmo problemą, **pripažintina pagrįsta.**

***Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo),
teikiant informaciją apie triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimą***

34. Vadovaujantis TVĮ 30 straipsniu, asmenys, be kita ko, turi teisę **gauti teisingą informaciją apie triukšmo lygius, triukšmo prevencijos ir triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą**, leidžiamus triukšmo normatyvus ir planuojamų naudoti triukšmo šaltinių pavojingumą sveikatai, dalyvauti vertinant planuojamos ūkinės veiklos, kurioje numatoma naudoti triukšmo šaltinius, poveikį visuomenės sveikatai ir aplinkai, taip pat reikalauti, kad būtų nutrauktas triukšmo šaltinių poveikis visuomenės sveikatai ir aplinkai.

Vadovaujantis VSI, savivaldybės privalo reaguoti į savivaldybės gyventojų nuomonę, taip pat užtikrinti, kad savivaldybės institucijų ir kitų savivaldybės viešojo administravimo subjektų veikla būtų aiški ir suprantama savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, bei sudaryti sąlygas gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad VAĮ (šios pažymos 17.2 punktas) įtvirtinti viešojo administravimo subjektų veiklos, asmenų skundų, prašymų ar kreipimūsi nagrinėjimo principai, kuriuose, be kita ko, numatyta, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį, teikdamas atsakymą.

35. Įvertinus Savivaldybės veiksmus, nagrinėjant Pareiškėjos kreipimūsi bei teikiant atsakymus ir informaciją apie triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimą sprendžiant geležinkelių keliamo triukšmo problemą Pareiškėjos ir kitų Žaliūkių gatvės gyventojų gyvenamojoje aplinkoje, nustatyta, kad:

35.1. Pareiškėjai **2018 m. kovo 5 d.** kreipėsi į įvairias institucijas, kartu ir į Savivaldybės administraciją, nuroydami, kad nuo 2015 m. triukšmo problema nėra išspręsta, ir prašydami imtis priemonių;

35.2. Pareiškėja **2018 m. balandžio 16 d.** pakartotinai kreipėsi į įvairias institucijas bei Savivaldybės administraciją;

35.3. Savivaldybės administracija **2018 m. balandžio 27 d.** (t. y., tik gavusi pakartotinį Pareiškėjos kreipimūsi) pateikė atsakymą į Pareiškėjų 2018 m. kovo 5 d. kreipimūsi, kuriame paaiškino, kokių priemonių ėmėsi Savivaldybės administracija nuo 2014 m., spręsdama triukšmo problemą, tačiau neįvertino Pareiškėjų 2018 m. kovo 5 d. rašte pateiktos informacijos, kad prie ... namo želdiniai nebuvo pasodinti (šios pažymos 2.10 punktas), ir atsakyme **pateikė tikrovės neatitinkančią informaciją**, t. y., nurodė, kad priemonė „Kartu su Šiaulių miesto savivaldybe apsvarstyti galimybę apželdinti naujais želdiniais (eglaitėmis) 100 m juostą už geležinkelio apsaugos zonos ribų (šalia gyvenamojo namo)“ buvo įgyvendinta pasodinant 50 vnt. šermukšnio

medelių (šios pažymos 12.10 punktas); šiame kontekste pakartotinai atkreiptinas dėmesys į tai, kad želdiniai turėjo būti pasodinti būtent ties ... gyvenamuoju namu, kadangi pažeidimai gyvenamojo namo aplinkoje buvo nustatyti Pareiškėjos, gyvenančios ... name, kreipimosi pagrindu ir būtent šiems pažeidimams pašalinti į Geležinkelio transporto triukšmo prevencijos planą buvo įtraukta minėta priemonė;

35.4. Savivaldybės administracijos pareigūnai nesvarstė kitų TVĮ numatytų galimybių riboti triukšmą (šios pažymos 31 punktas) ir 2018 m. balandžio 27 d. rašte Pareiškėjai **nepagrįstai nurodė**, kad Savivaldybė išnaudojo visas teisėtas galimybes padėti gyventojams ir neturi galimybių labiau paveikti AB „Lietuvos geležinkeliai“ veiksmus mažinant geležinkelio transporto keliamą triukšmo lygį (šios pažymos 12.12 punktas); t. y., nesuteikė išsamios informacijos apie triukšmo prevencijos priemonių taikymą (pvz., ar jos gali būti taikomos, o jei ne, kodėl, ir pan.);

35.5. Savivaldybės administracija **2018 m. gegužės 28 d.** pateikė atsakymą į Pareiškėjos 2018 m. balandžio 16 d. kreipimąsi, kuriame paaiškino dėl Pareiškėjos keliamo klausimo, susijusio su geležinkelio transporto triukšmo prevencijos plano derinimu Savivaldybės administracijoje, taip pat pateikė paaiškinimus dėl želdinių kaip triukšmą mažinančios priemonės efektyvumo bei paaiškino, dėl kokių priežasčių jie buvo pasodinti ne šalia ... gyvenamojo namo; tačiau **nepateikė paaiškinimų**, kodėl Savivaldybės administracijos 2018 m. balandžio 27 d. rašte buvo pateikta klaidinanti informacija, ir pakartotinai **nepagrįstai konstatavo**, kad Bendrovės geležinkelio transporto triukšmo prevencijos veiksmų Šiaulių miesto ribose plane numatyta priemonė dėl želdinių pasodinimo šalia gyvenamojo namo įgyvendinta (šios pažymos 12.1 punktas); taigi, **teikė tikrovės neatitinkančią informaciją**;

35.6. Savivaldybės administracija 2018 m. gegužės 28 d. raštu taip pat informavo, kad 2018 m. gegužės 17 d. įvyko įvairių institucijų pasitarimas dėl Žaliūkių gatvės aplinkoje geležinkelio keliamo triukšmo ir vibracijų, kurio metu buvo nuspręsta toliau bendradarbiauti sprendžiant minėtus klausimus, tačiau **neinformavo**, nei koku būdu tai planuojama daryti, nei kada;

35.7. Pareiškėja **2018 m. rugpjūčio 28 d.** pakartotinai kreipėsi į Savivaldybės administraciją, prašydama pateikti informaciją, kokių priemonių buvo imtasi geležinkelių triukšmo problemai spręsti, pateikiant konkrečių priemonių sąrašą, o jei nebuvo imtasi, prašydama paaiškinti kodėl bei informuoti, kokių konkrečių priemonių planuojama imtis, nurodant konkrečius terminus (šios pažymos 4.3.2 punktas);

35.8. 2018 m. rugsėjo 21 d. raštu informavo apie planuojamą rengti ES lėšomis finansuojamą projektą ir nurodė, kad bus rengiamas Savivaldybės tarybos projektas dėl pritarimo partnerystės sutarčiai su Bendrove, tačiau **neatsižvelgė į Pareiškėjos 2018 m. rugpjūčio 28 d. rašte nurodytą prašymą** „pateikti konkretų veiksmų planą su įgyvendinimo terminais“ ir **nepateikė jos prašomos informacijos**, pvz., kada planuoja teikti rašte minimą Savivaldybės tarybos sprendimo projektą, taip pat kada planuojama teikti ES lėšomis finansuojamo projekto paraišką, bei **nenurodė, dėl kokių priežasčių tokios informacijos negali pateikti**;

35.9. 2018 m. rugsėjo–gruodžio mėnesiais ėmėsi veiksmų Pareiškėjų keliamai problemai spręsti: buvo inicijuoti ir priimti Savivaldybės tarybos sprendimai, susiję su projekto „Triukšmo mažinimo priemonių geležinkeliuose įrengimas Šiaulių miesto savivaldybėje. II etapas“ įgyvendinimu, tačiau **nepateikė šios informacijos** Pareiškėjai (Pareiškėjams) (nors, įvertinus 2018 metais pateiktą Pareiškėjos ir kitų asmenų kreipimąsi turinį, turėjo ir galėjo žinoti, kad tokia informacija Pareiškėjai (Pareiškėjams) yra svarbi ir aktuali);

35.10. parengė Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano projektą, į kurį įtraukė Pareiškėjai aktualią priemonę „Bendradarbiaujant su AB „Lietuvos geležinkeliai“ įrengti triukšmą mažinančias užtvaras Žaliūkių g. aplinkoje“ ir inicijavo jo derinimo su visuomene procedūras, tačiau taip pat **neatsižvelgė** į tai, kad ši informacija yra svarbi ir aktuali Pareiškėjai (Pareiškėjams), ir apie tai jų **neinformavo**.

36. Įvertinus tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad Savivaldybės administracija savo veikloje nesivadovavo VSI įtvirtintais veiklos skaidrumo ir savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus principais (šios pažymos 17.3 punktas) bei VAĮ įtvirtintu išsamumo principu, todėl Pareiškėjams nebuvo pateikta teisinga informacija apie triukšmo prevencijos ir triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą.

Atsižvelgiant į tai, Pareiškėjų skundo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant informaciją apie triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimą, pripažintina pagrįsta.

***Dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo)
rengiant Šiaulių miesto savivaldybės
2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano projektą***

37. Kaip jau rašyta šioje pažymoje, TVĮ įstatymo 13 straipsnyje, be kita ko, nustatyta, kad savivaldybių vykdomosios institucijos, kiti pavaldūs viešojo administravimo subjektai: sudaro aglomeracijų strateginius triukšmo žemėlapius, aglomeracijose esančių pagrindinių kelių ruožų, pagrindinių geležinkelio kelių ruožų ir stambių oro uostų strateginius triukšmo žemėlapius ir aglomeracijų **triukšmo prevencijos veiksmų planus**, taip pat įgyvendina savivaldybės tarybos patvirtintuose savivaldybės strateginiame plėtros ir (arba) savivaldybės strateginiame veiklos planuose numatytas triukšmo prevencijos ir mažinimo priemones bei vykdo kitas triukšmo valdymo funkcijas.

38. Triukšmo prevencijos veiksmų planų (toliau vadinama – Veiksmų planai) sudarymo ir patvirtinimo bei juose nustatytų triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo tvarka reglamentuota Tvarkos apraše (šios pažymos 17.5 punktas). Vadovaujantis Tvarkos aprašu, Veiksmų planų projektus institucijos parengia ir konsultavimuisi su visuomene savo interneto svetainėse paskelbia likus ne mažiau kaip 6 mėnesiams iki Veiksmų planų patvirtinimo termino pabaigos. Pažymėtina, kad institucijos ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Veiksmų planų projektų paskelbimo savo interneto svetainėse informaciją apie parengtus Veiksmų planų projektus taip pat paskelbia visuomenei regioniniame arba vietiniame laikraštyje, seniūnijų, skelbimų lentose, ten, kur jos oficialiai įrengtos. Visuomenei paskelbiant informaciją apie parengtą Veiksmų plano projektą, be kita ko, nurodoma, kam, iki kada, koku adresu ir koku būdu (raštu ar elektroniniu paštu) galima pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl Veiksmų plano projekto, taip pat kada Institucijoje (ar kitoje pranešime nurodytoje vietoje) įvyks viešas susirinkimas, kurio metu visuomenės ir triukšmo šaltinių valdytojų atstovai bus viešai supažindinti su Veiksmų plano projektu, galės pateikti pastabas ir pasiūlymus. Pažymėtina, kad **visuomenei susipažinti su Veiksmų plano projektu ir pateikti pastabas bei pasiūlymus dėl jo turi būti skiriama 20 darbo dienų, skaičiuojant nuo informacijos apie parengtus Veiksmų planų projektus paskelbimo visuomenei dienos**, o viešas susirinkimas turi būti organizuojamas ne vėliau kaip per 20 darbo dienų, pasibaigus Tvarkos apraše nurodytiems terminams visuomenės ir triukšmo šaltinių valdytojų atstovams pateikti pastabas ir pasiūlymus.

39. Įvertinus skundo tyrimo metu surinktą informaciją ir dokumentus nustatyta:

39.1. Savivaldybės administracija 2018 m. lapkričio 20 d. Savivaldybės interneto svetainėje paskelbė informaciją apie parengtą Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano (toliau vadinama – Planas) projektą;

39.2. 2018 m. lapkričio 20 d. Plano projektas paskelbtas Šiaulių miesto savivaldybės administracijos priimamojo ir Rėkyvos bei Medelyno seniūnijų skelbimų lentose;

39.3. 2018 m. lapkričio 22 d. Plano projektas paskelbtas vietos laikraštyje „Šiaulių naujienos“;

39.4. skelbimo informacijoje nurodyta, kad visuomenės atstovai pastabas ir pasiūlymus dėl Plano gali teikti raštu iki 2018 m. lapkričio 29 d., t. y., per 7 darbo dienas nuo Plano paskelbimo dienos;

39.5. skelbimo informacijoje nurodyta, kad viešas susirinkimas įvyks 2018 m. gruodžio 5 d., t. y., praėjus 11 darbo dienų nuo Plano paskelbimo dienos.

40. Įvertinus tai kas išdėstyta, konstatuotina, kad Savivaldybės administracija pažeidė Tvarkos aprašo reikalavimus ir nustatė per trumpą terminą visuomenės atstovų pastaboms dėl Plano pateikti, taip pat netinkamai nustatė viešo susirinkimo datą. Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad buvo pažeisti VSĮ įtvirtinti viešumo, skaidrumo bei savivaldybės gyventojų dalyvavimo tvarkant viešuosius savivaldybės reikalus principai (šios pažymos 17.3 punktas) bei apribota asmenų teisė gauti teisingą informaciją apie triukšmo prevencijos ir triukšmo mažinimo priemonių įgyvendinimą, todėl tyrimo dalis dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), rengiant Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano projektą, pripažintina pagrįsta.

Dėl teisinio reglamentavimo, susijusio su triukšmo prevencijos ir mažinimo planų rengimu

41. Pareiškėjai 2018 m. kovo 5 d. kreipimesi į Seimo kontrolierių bei kitas institucijas (kartu ir į Sveikatos apsaugos ministeriją), be kitų aplinkybių, nurodydami, kad, jų manymu, šiuo metu galiojantis teisinis reglamentavimas netinkamas, kadangi nėra aiški institucija, kuri turi įvertinti, ar pažeidimus padaręs subjektas ėmėsi veiksmų, ar jo pateikti triukšmo prevencijos ir mažinimo planai yra pagrįsti ir ar yra pagrindas pratęsti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo terminus pagal TVĮ 22 straipsnio 8 dalį, ir pan. (šios pažymos 2.11 punktas). Pažymėtina, kad Pareiškėja šiuos argumentus pakartotinai išdėstė 2018 m. balandžio 16 d. rašte, pateiktame ir Sveikatos apsaugos ministerijai (šios pažymos 4.1.1 punktas).

42. Sveikatos apsaugos ministerija, įvertinusi Pareiškėjos argumentus, 2018 m. kovo 29 d. ir 2018 m. gegužės 21 d. raštuose pateikė nuomonę dėl teisinio reglamentavimo (šios pažymos 8 ir 9 punktai).

Sveikatos apsaugos ministerija nurodė, kad nagrinėjamu atveju skundžiama ūkinė veikla (geležinkelių veikla) neatitinka TVĮ 22 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytų požymių ir todėl jai netaikytinos TVĮ 22 straipsnio 8 dalies nuostatos dėl triukšmo mažinimo planų suderinimo su kontrolės institucijomis. Ministerijos nuomone, skunde nurodytu atveju taip pat negalėtų būti taikomos ir TVĮ 14 straipsnyje nurodytų triukšmo šaltinių valdytojų, veikiančių ar vykdančių ūkinę veiklą savivaldybės tarybos patvirtintose triukšmo prevencijos zonose, triukšmo prevencijos veiksmų planų derinimo su savivaldybės vykdomąja institucija nuostatos. Sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnų teigimu, pagal TVĮ 2 straipsnio 22 dalies nuostatas, triukšmo prevencijos zona – gyvenamosios (-ųjų) vietovės (-ių) teritorija, kurioje triukšmas viršija ribinius dydžius ir kurioje būtina įgyvendinti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonės, o nagrinėjamu atveju skundžiamas triukšmo šaltinis (geležinkelio kelias ir geležinkelio infrastruktūra) **negali būti triukšmo prevencijos zonoje**, nes yra teritorijoje, kurioje triukšmo ribiniai dydžiai netaikomi (tik skundžiamo triukšmo šaltinio triukšmas sklinda galimoje triukšmo prevencijos zonoje).

43. Pažymėtina, jog tokia Sveikatos ministerijos išdėstyta nuomonė kelia abejonių visų pirma todėl, kad TVĮ nėra aiškiai apibrėžta, kas laikytinas triukšmo šaltinio valdytoju, veikiančiu ar vykdančiu ūkinę veiklą savivaldybės tarybos patvirtintose triukšmo prevencijos zonose. Antra, TVĮ

22 straipsnyje reglamentuota, jog triukšmo kontrolė privaloma aglomeracijose ir zonose, kur triukšmas viršija arba gali viršyti ribinius dydžius, t. y., triukšmo kontrolės atlikimas iš esmės nesiejamas su konkrečia ūkine veikla. Kita vertus, TVĮ 22 straipsnio 4 dalyje nurodyti reikalavimai gali būti teikiami juridiniams asmenims, užsiimantiems gamyba, prekyba arba atliekantiems statybos, rekonstrukcijos, remonto darbus viešosiose vietose, miesto ir kaimo gyvenamosiose vietovėse. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad geležinkelių veikla nėra priskirta gamybos arba prekybos veiklai, todėl nėra pagrindo prieštarauti Sveikatos apsaugos ministerijos nuomonei, kad geležinkelio veikla neatitinka TVĮ 22 straipsnio 4 dalies 1–4 punktuose nurodytų požymių.

44. Įvertinus tai kas išdėstyta, tenka konstatuoti, kad šiuo metu galiojančiame įstatyme nustatytas reglamentavimas, susijęs su geležinkelio keliamo triukšmo kontrolės priemonių taikymu, nėra visiškai aiškus ir gali būti suprantamas bei traktuojamas skirtingai.

45. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Teisės aktų informacinėje sistemoje yra įregistruotas Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo Nr. IX-2499 2, 3, 5, 6, 7, 9, 13, 14, 16, 21, 22, 23 ir 27 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 22¹ ir 22² straipsniais įstatymo projektas (toliau vadinama – Įstatymo projektas) Nr. 18-5569, kurį pateikė Sveikatos apsaugos ministerija. Įstatymo projektu siūloma nustatyti aiškesnes valstybės ir savivaldybių institucijų kompetencijas nagrinėjant asmenų prašymus ir skundus dėl skirtingų kategorijų triukšmo šaltinių triukšmo, siekiant išvengti valstybės ir savivaldybių institucijų funkcijų dubliavimosi, bei siūloma apibrėžti naujas sąvokas: numatyta, kad transporto triukšmu būtų laikomas valstybinės reikšmės keliais ir vietinės reikšmės viešaisiais keliais ir gatvėmis važiuojančių kelių transporto priemonių, *viešosios geležinkelių infrastruktūros geležinkelių linijomis važiuojančių traukinių*, tarptautiniuose oro uostuose kylančių ir tupiančių orlaivių eismo sukeliama nuolatinis arba kartotinių pavienių garso įvykių triukšmas. Įstatymo projektu planuojama nustatyti triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo terminus, kai triukšmo kontrolės metu nustatomas triukšmo ribinių dydžių viršijimas dėl kitokių nei su gamyba ar prekyba susijusių veiklos rūšių. Taip pat siūloma nustatyti aiškesnius transporto (kartu ir geležinkelių linijomis važiuojančių traukinių) sukeliama triukšmo kontrolės vykdymo teisinius pagrindus. Pažymėtina, jog Įstatymo projekte numatyta, jog savivaldybių institucijos galės reikalauti, kad transporto triukšmo šaltinių valdytojai ribotų kelių ir geležinkelių transporto priemonių važiavimo greitį ir (arba) ribotų arba draustų atitinkamų kelių, geležinkelių, oro transporto priemonių kategorijų eismą atitinkamomis valandomis. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad įstatymo projektu taip pat planuojama išspręsti Pareiškėjų skunde keliamą problemą, susijusią su TVĮ 22 straipsnio 8 dalies taikymu. Įstatymo projekte numatytas konkretus transporto triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimų įgyvendinimo terminas: transporto triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimo reikalavimai turės būti įgyvendinti per penkerius metus.

Įvertinus pateiktą Įstatymo projektą, galima teigti, kad numatytas teisinis reguliavimas yra nuoseklesnis, aiškesnis ir labiau užtikrinantis asmenų teisę į sveiką aplinką be sveikatą žalojančio triukšmo.

46. Šiame kontekste atkreiptinas dėmesys į tai, jog Teisėkūros pagrindų įstatyme įtvirtintas teisėkūros efektyvumo principas, reiškiantis, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, teisės akte turi būti įtvirtinamos veiksmingiausiai ir ekonomiškiausiai teisinio reguliavimo tikslą leisiančios pasiekti priemonės, turi būti skelbiami ir įvertinami dėl teisinio reguliavimo gauti pasiūlymai, o **teisėkūros veiksmai atliekami per protingus terminus**. Pažymėtina, kad Įstatymo projektas 2018 m. gegužės 3 d. pateiktas derinti suinteresuotoms institucijoms ir visuomenei, tačiau iki šios pažymos surašymo dienos jokie kiti veiksmai nėra atlikti. Atsižvelgiant į tai, Sveikatos

ministerijai rekomenduotina pateikti informaciją ir motyvuotus paaiškinimus apie Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo Nr. IX-2499 2, 3, 5, 6, 7, 9, 13, 14, 16, 21, 22, 23 ir 27 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 22¹ ir 22² straipsniais įstatymo projekto Nr. 18-5569 rengimo ir derinimo procesą, kartu pateikiant informaciją, kokių veiksmų planuojama imtis, taip pat, siekiant teisinio reglamentavimo aiškumo, imtis teisinių ir organizacinių priemonių, kad teisėkūros veiksmai būtų atliekami per įmanomai trumpiausius terminus.

SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAI

47. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X ir kitų Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės gyventojų skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), sprendžiant geležinkelio keliamo triukšmo problemą, **pripažinti pagrįsta**.

48. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X ir kitų Šiaulių miesto Žaliūkių gatvės gyventojų skundo dalį dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), teikiant informaciją apie triukšmo prevencijos ir mažinimo priemonių įgyvendinimą, **pripažinti pagrįsta**.

49. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia tyrimo dalį dėl Savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), rengiant Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano projektą, **pripažinti pagrįsta**.

SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

50. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **rekomenduoja Šiaulių miesto savivaldybės administracijos direktoriui:**

50.1. pateikti Pareiškėjams išsamią informaciją apie nuo 2018 m. rugsėjo mėn. iki šios pažymos surašymo dienos atliktus veiksmus, susijusius su geležinkelių keliamo triukšmo šalia Žaliūkių gatvės problemos sprendimu, kartu informuojant, kokių konkrečių veiksmų planuojama toliau imtis, bei nurodant aiškius jų įgyvendinimo terminus;

50.2. organizuoti susitikimą su Žaliūkių gatvės gyventojais, kurio metu būtų aptartos ir suderintos Žaliūkių gatvės gyventojams tinkamos informavimo apie projekto, kurio metu numatyta ties Žaliūkių gatve pastatyti triukšmo mažinimo užtvartas, įgyvendinimo procesą priemonės ir terminai;

50.3. atsižvelgiant į šios pažymos 40 punkto išvadas, iš naujo inicijuoti ir teisės aktų nustatyta tvarka atlikti Šiaulių miesto savivaldybės 2019–2023 metų triukšmo prevencijos veiksmų plano derinimo su visuomene procedūras.

51. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 8 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **rekomenduoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai:**

51.1. pateikti informaciją apie Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymo Nr. IX-2499 2, 3, 5, 6, 7, 9, 13, 14, 16, 21, 22, 23 ir 27 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo

22¹ ir 22² straipsniais įstatymo projekto Nr. 18-5569 rengimo ir derinimo procesą, kartu pateikiant informaciją, kokių veiksmų planuojama imtis;

51.2. siekiant teisinio reglamentavimo aiškumo, imtis teisinių ir organizacinių priemonių, kad teisėkūros veiksmai būtų atliekami per įmanomai trumpiausius terminus.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašytume pranešti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y., **ne vėliau kaip 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos**, pateikiant informaciją bei ją patvirtinančius dokumentus, kokių konkrečių priemonių buvo imtasi.

Seimo kontrolierė

Milda Vainiutė